

Právní aspekty místních poplatků

Bc. Lenka Stránská

Diplomová práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Lenka STRÁNSKÁ
Studijní program: N 6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj
Téma práce: Právní aspekty místních poplatků

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Popište základní teoretické podklady využitelné pro vydávání vyhlášek obcí týkajících se vybírání místních poplatků ve vybraných obcích okresu Vyškov.

II. Praktická část

- Proveďte analýzu vybírání místních poplatků ve vybraných obcích okresu Vyškov.
- Porovnejte vybírání místních poplatků v jednotlivých vybraných obcích okresu Vyškov.
- Na základě zjištěných výsledků zvažte význam a smysl místních poplatků.
- V souladu se zjištěnými skutečnostmi navrhněte možnosti změn a vývoj v místních poplatcích.

Závěr

Rozsah práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] KADEČKA, S. Právo obcí a krajů v České republice. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-794-4.
[2] KRATOCHVÍL, J. Zákon o správě daní a poplatků s komentářem. 1. vyd. Český Těšín: Poradce, 2008. ISSN 1211-2437.
[3] MATRASOVÁ, E. Zákon o obcích (obecní zřízení), včetně prováděcích předpisů s komentářem. 2. vyd. Praha: Polygon, 2003. ISBN 80-7273-088-6.
[4] PALÁČEK, M. Zákon o správních poplatcích s komentářem. 1. vyd. Český Těšín: Poradce, 2006. ISBN 80-7365-105-X.
[5] ŠÍN, Z., ŘEHÁK, K. Metodika tvorby předpisů (příručka pro hospodářské a správní instituce). 35. vyd. Praha: Prospektrum, 1993. ISBN 80-85431-34-3.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **21. května 2009**
Termín odevzdání diplomové práce: **21. srpna 2009**

Ve Zlíně dne 21. srpna 2009

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a vypracoval jsem ji samostatně, na základě vlastních zjištění a podkladů, které jsou průběžně citovány a v závěru je uveden kompletní seznam použité literatury.

Ve Slavkově u Brna dne 19. srpna 2009

.....

Lenka Stránská

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá tématem „Práchních aspektů místních poplatků“. Vzhledem k tomu, že Česká republika je z hlediska samosprávy stále se rozvíjející zemí, je potřeba analyzovat současnou úpravu místních poplatků, které jsou jedním ze základních principů samosprávných funkcí. Místní poplatky jsou stanoveny zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Toto je hlavní zdroj pro tuto práci, která nejen teoreticky popisuje problematiku místních poplatků, ale zároveň se je snaží analyzovat z jejich obecně prospěšného hlediska, zda splňují funkce, které mají mít, ale i z hlediska právního, zda je jejich úprava dostatečně kvalitní a efektivní. Tento rozbor je proveden na místních poplatcích vybraných obcí okresu Vyškov. Těmito obcemi jsou Vyškov, Slavkov u Brna, Rousínov, Bučovice a Brankovice.

Klíčová slova: místní poplatky, právo, decentralizace, samospráva, obce, obecní rozpočet, obecně závazné vyhlášky.

ABSTRACT

The thesis deals with the topic “Legal Aspects of Local Charges”. The Czech Republic is the developing country in the view of municipal government and its autonomy. Because of this, there is need to analyze the issue of local charges to improve the ability of autonomy. Local charges are provided by the Act No. 565/1990 Coll., on local charges. This act is the main source for the thesis which describes the topic of local charges in a theoretical way but also analyzes charges from the view of their usage and their ability to realize functions that they have. Is their institution quality and effective? The analysis is implemented on local charges of chosen municipalities of the Vyškov region. These municipalities are Vyškov, Slavkov u Brna, Rousínov, Bučovice and Brankovice.

Keywords: local charges, justice, decentralization, municipal government, municipality, municipal budget, local laws.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 PRÁVNÍ ASPEKTY MÍSTNÍCH POPLATKŮ	12
1.1 PŮSOBNOST OBCE.....	17
1.2 PRÁVNÍ PŘEDPISY OBCE.....	20
1.2.1 Judikatura Ústavního soudu k vydávání obecně závazných vyhlášek	23
1.3 ROZPOČTY OBCÍ	27
1.4 MÍSTNÍ POPLATKY	31
1.4.1 Poplatek ze psů.....	37
1.4.2 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt.....	39
1.4.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství.....	40
1.4.4 Poplatek ze vstupného	42
1.4.5 Poplatek z ubytovací kapacity	42
1.4.6 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst	44
1.4.7 Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj	46
1.4.8 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	47
1.4.9 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku.....	50
1.4.10 Porovnání staré a nové úpravy místních poplatků.....	50
II PRAKTICKÁ ČÁST	52
2 MÍSTNÍ POPLATKY OBCÍ V OKRESE VYŠKOV	53
2.1 MÍSTNÍ POPLATKY MĚSTA VYŠKOV	53
2.1.1 Porovnání vyhlášek o místních poplatcích.....	54
2.1.2 Ostatní poplatky města Vyškov.....	57
2.2 MÍSTNÍ POPLATKY MĚSTA SLAVKOV U BRNA	59
2.2.1 Místní poplatky ve Slavkově u Brna podle vyhlášky č. 38/2002 a její novely	59
2.2.2 Poplatek za komunální odpad	62
2.3 MÍSTNÍ POPLATKY MĚSTA ROUSÍNOV	63
2.3.1 Místní poplatky ve městě Rousínov podle vyhlášky 6/2003	64
2.3.2 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v Rousínově.....	66
2.4 MÍSTNÍ POPLATKY MĚSTA BUČOVICE	67
2.4.1 Místní poplatky v obci Bučovice dle vyhlášky 1/2003	67
2.4.2 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v Bučovicích.....	71
2.5 MÍSTNÍ POPLATKY MĚSTYSE BRANKOVICE	71
3 ANALÝZA MÍSTNÍCH POPLATKŮ VE VYBRANÝCH OBCÍCH OKRESU VYŠKOV	74

3.1	ZÁKLADNÍ SHRnutí.....	74
3.2	ANALÝZA FINANČNÍ STRÁNKY MÍSTNÍCH POPLATKŮ A JEJICH DOPADU NA ROZPOČTY OBCÍ.....	80
3.3	ZÁVĚREČNÉ SHRnutí	86
	ZÁVĚR	88
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	91
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	95
	SEZNAM TABULEK.....	96

ÚVOD

Rok 1989 znamenal pro Československo velké změny, které se týkaly všech sfér života. Ale ty základní změny bylo potřeba provést ve vládě, v systému fungování celého státu. Československo, respektive Československá socialistická republika byla zemí, jak už její název napovídá, socialistickou, ale jejím hlavním rysem bylo centrální řízení. Toto centrální řízení jednoznačně omezovalo rozvoj, který měl v nově vzniklé federativní republice nastat, respektive vývoj, který se měl udát i v nově vzniklých republikách v roce 1993, tedy v České republice a Slovensku.

V Československu muselo dojít ke kompletním změnám, a to hlavně ve třech základních oblastech – v politice, v ekonomice a ve státní správě. Dá se tady mluvit o třech základních pojmech, které utvářely Československo a později Českou republiku a Slovensko. Byly to demokratizace, privatizace a decentralizace. Právě poslední pojem, decentralizace, souvisí s tématem této práce.

Obecně lze říci, že muselo dojít k jednomu důležitému, co skutečně mohlo změnit situaci na našem území. Musely být přijaté příslušné zákony. A k tomu docházelo. Byly přijaty zákony, které umožňovaly privatizaci, i když v tomto ohledu poměrně problematicky a ne úplně správně došlo k jejich zavedení, byly přijaty nové zákony, které zaručovaly volební právo všem (v tomto ohledu hlavně Ústava ČR a Listina základních práv a svobod), ale postupně byly přijímány i zákony, které vedly k tomu, že Česká republika se stávala zemí, která není ovládána centrálně, i když zde existuje centrální vláda, ale její moc je rozdělena na více úrovní, kterým se říká úrovně decentralizované vlády.

Díky tomuto rozdělení moci ve státě bylo možné, aby došlo k zavedení pojmu samospráva a k jeho aplikaci v praxi, samozřejmě na základě příslušných zákonů, jak bude v práci později popsáno. A díky vytvoření samospráv bylo možné, aby byly vybírány místní poplatky, které jsou jedním ze zdrojů obcí k financování jejich činností, respektive činností svázaných s definicí jednotlivých poplatků. Poplatky většinou nejsou vyhlášovány proto, aby docházelo pouze ke zvyšování příjmů obcí, ale k tomu, aby tyto příjmy mohly být použity na určité činnosti, jež vedou ke zkvalitnění života v obci a jež mohou být přímo předmětem poplatku, jako například poplatek za vjezd do vybraných částí města. Tento poplatek má rozhodně vést k tomu, aby v určitých částech města nebylo narušováno životní prostředí a aby zde nebyl nadměrný hluk a nečistoty. Pokud už je vjezd někomu povolen, je tento vjezd zpoplatněn a finance z tohoto zpoplatnění získané by měly vést právě k tomu,

aby byly nečistoty, které sem vozidla s povolením vjezdu mohou navést, odstraněny. Poplatky tedy rozhodně nejsou samoúčelné a mají své funkce, nejen samotné doplnění rozpočtu obcí o určité částky.

Cílem práce je tedy podat přehled o právních aspektech místních poplatků, ale druhým cílem práce je praktičtější úkol, tedy analýza místních poplatků ve vybraných obcích okresu Vyškov. Těmito vybranými obcemi pak jsou Vyškov, Slavkov u Brna, Rousínov, Bučovice a Brankovice. Obce jsou vybrány tak, aby mohl být dán přehled nejen o větších obcích s rozšířenou působností či pověřeným obecním úřadem, ale i o obcích menších, které spravují pouze svoje území a nemají rozšířenou působnost.

Pro potřeby naplnění těchto silů je práce rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou.

Teoretická část se zabývá samotnými právními aspekty místních poplatků, kdy toto téma je rozebíráno obecně od působnosti obce přes obcemi vydávané předpisy a obecní rozpočty, až k samotným místním poplatkům. Teoretická část se tak pokusila obsáhnout všechna témata, která jsou pro místní poplatky důležitá a hlavně objasnit širší souvislosti toho, proč jsou místní poplatky vybírány.

Praktická část je rozdělena do dvou kapitol, kdy první kapitola je rozborem jednotlivých vyhlášek vybraných obcí týkajících se místních poplatků, které jsou analyzovány hlavně z hlediska výše sazeb za jednotlivé poplatky, neboť to jsou hlavní proměnné, které si mohou obce určit sami. Ostatní témata, která jsou pro vymezení místních poplatků důležitá, definuje samotný zákon, obce mají ve své pravomoci ještě určení osvobození a úlev od poplatku, které jsou v této kapitole také podrobněji rozepsány.

Poslední kapitola práce a druhá kapitola praktické části se zabývá analýzou a porovnáním jednotlivých úprav ve vybraných obcích, ale důraz je zde kladen hlavně na finanční stránku místních poplatků v jednotlivých obcích, jak poplatky ovlivňují obecní rozpočty, jak jsou pro ně významné a jestli jsou skutečně správně, respektive efektivně vybírány.

Hlavními zdroji pro práci jsou zákony České republiky, zejména pak zákon 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Práce však čerpá i z literatury, která se dané problematice věnuje, a z komentářů k vybrané legislativě. Důležitými prameny jsou i judikatura Ústavního soudu České republiky a obecně závazné vyhlášky obcí Vyškov, Slavkov u Brna, Rousínov, Bučovice a Brankovice.

Hlavní metodou, která je v práci použita je analýza právních textů, a to jak celorepublikových zákonů, tak obecně závazných vyhlášek, které mají místní charakter. Na základě analýza těchto právních textů je zároveň prováděno porovnání starší a novější úpravy, pokud je dostupná, nebo pokud je z hlediska práce potřebná. Druhou metodou, která je v práci hojně použita, je metoda komparativní, která naplňuje jeden z cílů práce, kdy se jsou porovnávány obecně závazné vyhlášky jednotlivých vybraných obcí. Pro práci je také nezbytná práce s literaturou.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ ASPEKTY MÍSTNÍCH POPLATKŮ

Nejprve, než se začnou rozebírat místní poplatky, je nutné definovat jim nadřazený pojem, kterým jsou poplatky správní. Pokud se totiž uvede definice poplatku správního, je zřejmé, že tento zahrnuje právě i poplatky místní.

Definice poplatků správních je takováto: „Jedná se o platby, které je určitý subjekt povinen platit v souvislosti s činností orgánů státní správy České republiky a obcí při výkonu přenesené působnosti, popř. právnických osob, pokud vykonávají státní správu na základě přenesené působnosti.“¹

Z této definice tedy vyplývá, že i místní poplatky jsou poplatky správními, neboť právě ony mají podobu plateb, které jsou subjekty povinny platit obcím za určitou činnost, jak později bude ozřejmeno, může to být například za služby okolo odpadu, jeho odvozu a případně recyklace. Podobných placených služeb je samozřejmě více.

Správní poplatky jsou upravovány zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, který blíže určuje danou problematiku a tím i vymezuje pojem správních poplatků, jejich předmět a další charakteristiky a ustanovení, které je nutné zahrnout do legislativy ČR.

Předmět poplatků je pak zákonně stanoven jako úkony, které podléhají zpoplatnění, jsou vymezeny v jednotlivých položkách sazebníku poplatků. Sazebník v jednotlivých položkách dále obsahuje případné osvobození od poplatku, úkony, které nejsou předmětem poplatku, zmocnění správního úřadu při stanovení výše poplatku, popřípadě poznámky, které upravují podrobnosti k jednotlivým úkonům.²

Zároveň jsou určeny úkony, které jsou z těchto poplatků vyčleněny. V tomto případě se jedná o úkony, které byly zahájené správním úřadem z moci úřední, s výjimkou místního šetření, a úkony související s přestupkovým a s trestním řízením, pokud však není sazebníkem stanoveno jinak.³

¹ MADAR, Z. a kol. *Slovník českého práva P-Z*. 2. rozšířené a podstatně přepracované vyd. podle stavu k 1. 1. 1999. Praha : Linde, 1999. 1781 s. ISBN 80-7201-150-2.

² Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2.

³ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2.

Tímto úvodem je potřeba definovat pojem poplatníka, tedy osoby, která je povinna k tomuto poplatku. Obecně, z daňového hlediska, lze definovat poplatníka jako osobu, která je daňovým subjektem, jehož předmět (zejména příjem nebo majetek) je dani podroben.⁴

Toto je jednoznačně obecná charakteristika pojmu, u správních, resp. místních poplatků se setkáváme, podle zákona, s tímto ustanovením pojmu poplatník: „Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která podala žádost nebo jiný návrh k provedení úkonu správnímu úřadu, nebo osoba, v jejímž zájmu nebo věci byl úkon proveden.“⁵ Z tohoto je patrné, že definice poplatníka v zákoně č. 634/2004 Sb., vychází z obecné definice poplatníka pro daňové potřeby, v obecné definici by v podstatě stačilo definovat předmět, který je tedy v tomto případě vybraný úkon, anebo určitá služba, jak bude patrnější u místních poplatků a jejich rozepsání.

Vzhledem k tomu, že správní poplatky jsou velmi obdobné daním, definují se zde velmi obdobné pojmy, jako u daní. Sazba daně a základ daně jsou zde nahrazeny sazbou poplatků a základem poplatku. A podobně jako u daní může být i sazba dána dvojitým způsobem, a to buď pevnou částkou, anebo procentním poplatkem, tedy procentní sazbou z určitého základu.⁶ Opět vztaženo na problematiku daní, procentní sazba v tomto případě není nic neobvyklým, vypočítává se jí jak daň z přidané hodnoty (DPH), tak i daně příjmové. Pevná sazba u daní tak častá není, ale lze se s ní setkat u daní spotřebních anebo u daně silniční.

Základem procentního poplatku je cena předmětu úkonu podle cenových předpisů. Jde-li o procentní poplatek, je poplatník povinen uvést cenu předmětu úkonu. Neučiní-li tak nebo uvede-li cenu zřejmě nízkou, zjistí cenu předmětu úkonu správní orgán na náklady poplatníka.⁷

Poplatky stanovené v sazebníku pevnou částkou se platí bez vyměření a jsou splatné před uvedením úkonu uvedeného v jednotlivých položkách sazebníku. Nezaplatí-li po-

⁴ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém 2008*. 9. aktualizované vyd. Praha : 1. VOX, 2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2. S. 12.

⁵ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 3.

⁶ Převzato: Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 3.

⁷ MADAR, Z. a kol. *Slovník českého práva P-Z*. 2. rozšířené a podstatně přepracované vyd. podle stavu k 1. 1. 1999. Praha : Linde, 1999. 1781 s. ISBN 80-7201-150-2.

platník poplatků v této době, vyzve ho správní orgán, aby tak učinil do 15 dnů ode dne, který následuje od doručení výměru.⁸

Pokud dochází k samotnému placení, je potřeba si uvědomit, že základní měnou, v které je vyměřováno a zároveň, v níž se poplatky vybírají, je česká měna, i když i zde zákon stanovuje určité výjimky, které povolují jinou měnu, než českou. Tou to výjimkou je hlavně následující: „České zastupitelské úřady vyměřují procentní poplatky v té cizí měně, ve které je vyjádřen základ poplatku. Vztahuje-li se předmět úkonu, prováděný českým zastupitelským úřadem, k peněžním prostředkům poplatníka a tyto prostředky má český zastupitelský úřad u sebe, může procentní poplatek vybrat srážkou z těchto prostředků.“⁹

Jak již bylo definováno v předmětu poplatku, ten se vztahuje na určitý úkon. Z tohoto pohledu samozřejmě může dojít k tomu, že úkon nemusí být vykonán či může dojít k jinému pochybení, při kterémžto by měl být poplatek vrácen, a to tedy pouze v případě, pokud byly splněny níže uvedené podmínky, a zároveň výše poplatku přesáhla 100 Kč. Částky pod 100 Kč se poplatníkovi nevrací. K vrácení správního poplatku tedy dochází v následujících případech¹⁰:

- nebyl-li proveden požadovaný úkon, vymezený v jednotlivých položkách sazebníku, a nejde-li o poplatek, jehož předmětem je správním úřadem přijatá žádost, návrh, přihláška, podnět, námitka, ohlášení nebo oznámení,
- byl-li zaplacen poplatek, který není stanoven v sazebníku,
- byl-li zaplacen poplatek osobou, která není podle tohoto zákona poplatníkem.

Zároveň je potřeba vymežit osoby, případně úkony, které jsou oprostěny, respektive osvobozeny od poplatků. Podle Slovníku českého práva z roku 1999 jsou osobami osvobozenými tyto subjekty¹¹:

- státní orgány a státní fondy,

⁸ MADAR, Z. a kol. *Slovník českého práva P-Z*. 2. rozšířené a podstatně přepracované vyd. podle stavu k 1. 1. 1999. Praha : Linde, 1999. 1781 s. ISBN 80-7201-150-2.

⁹ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 6.

¹⁰ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 6.

¹¹ MADAR, Z. a kol. *Slovník českého práva P-Z*. 2. rozšířené a podstatně přepracované vyd. podle stavu k 1. 1. 1999. Praha : Linde, 1999. 1781 s. ISBN 80-7201-150-2.

- diplomatická zastupitelstva cizích států a delegovaní diplomatictí zástupci, konzulové z povolání a další osoby, jsou-li státními příslušníky cizích států, požívající podle mezinárodního práva výsady a imunity, je-li zaručena vzájemnost a nejde-li o úkony prováděné v osobním zájmu nebo k osobnímu prospěchu těchto osob,
- obce, jestliže jde o úkony prováděné obcemi.

Zákon o správních poplatcích je však novějšího data než tato publikace, a tak v současné době jsou vymezeny i další subjekty, které jsou osvobozeny od poplatků, navíc problematika osvobození obcí je také definována trochu jinak, což je dáno hlavně díky přijetí zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 130/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a novým úpravám, které byly rozdělením státu na obce a kraje dány. Nové vymezení, které je v současnosti navíc v zákoně o správních poplatcích oproti vymezení ve Slovníku českého práva od Madara, je následující¹²:

- územní samosprávné celky a jejich orgány, požadují-li provedení úkonů souvisejících s výkonem státní správy, kterým jsou pověřeny,
- právnické osoby, požadují-li provedení úkonů souvisejících s výkonem státní správy, kterým jsou pověřeny,
- fyzické nebo právnické osoby, stanoví-li tak mezinárodní smlouvy a ujednání, kterými je Česká republika vázána.

Vedle subjektů jsou však osvobozeny i samotné úkony, které jsou zákonně opět vyjmenovány. Zde je podle Slovníku českého práva méně obsáhlé vymezení, než je tomu v současné době podle zákona o správních poplatcích. Zde tedy vymezení osvobozených úkonů podle tohoto zákona. Jedná se o úkony:

- související s prováděním zvláštních právních předpisů o sociálním zabezpečení, o důchodovém pojištění, o příplatku k důchodu a o zvláštním příspěvku k důchodu, o veřejném zdravotním pojištění, o státní sociální podpoře, o nemocenském pojištění, o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, o pojistném na sociální zabezpečení a

¹² Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8.

- příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, o sociálně-právní ochraně dětí, o sociálních službách, o sociální péči, pomoci v hmotné nouzi, ve věcech branné povinnosti občanů a ve věcech civilní služby, s výjimkou poplatku za vydání nebo výměnu průkazu mimořádných výhod pro těžce zdravotně postižené občany,
- prováděné v důsledku změny nebo opravy názvu obce, města, kraje, ulice, jiného veřejného prostranství, rodného čísla a úkony, prováděné v důsledku rozhodnutí z moci úřední,
 - pro orgány územního samosprávného celku, prováděné úřadem téhož územního samosprávného celku,
 - pro účely dědického řízení, prováděného notářem jako soudním komisařem,
 - pro účely exekučního řízení, prováděného soudním exekutorem,
 - pro účely využití volebního práva,
 - související s poskytováním dočasné ochrany cizincům,
 - stanoví-li tak mezinárodní smlouvy a ujednání, kterými je Česká republika vázána,
 - prováděné v důsledku živelní pohromy na území České republiky; za živelní pohromu se pro účely tohoto zákona považují nezaviněný požár a výbuch, blesk, vichřice a rychlost větru nad 75 km/h, povodeň, záplava, krupobití, sesouvání půdy, sesuny půdy a skalní zřícení, pokud k nim nedošlo v souvislosti s průmyslovým nebo stavebním provozem, sesouvání nebo zřícení lavin a zemětřesení dosahující alespoň 4. stupně Richterovy mezinárodní stupnice udávající makroseismické účinky zemětřesení,
 - vyžádané a provedené prostřednictvím dálkového přístupu, opatřené elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb, nepřevyšuje-li sazba poplatku 2 000 Kč.

Jak je z výše popsaného textu patrné, zákon o správních poplatcích se obecně vztahuje i na poplatky místní, i když ty zde nejsou přímo definovány a v tomto zákoně není ani termín „místní poplatek“ zmíněn. Je to dáno tím, že místní poplatky jsou vymezeny vlastním zákonem, kterým je zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, který byl naposledy novelizován v roce 2007.

1.1 Působnost obce

Ještě před tím, než bude definována problematika samotných místních poplatků, je potřeba určit, jaká je působnost obce a jaké jsou její vztahy a nástroje k tomu, aby mohla přijímat a požadovat poplatky, které se týkají jejího hospodaření. Obec je již podle Ústavy základní jednotkou územní samosprávy: „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“¹³

Již ze skutečnosti, že Česká republika je moderním státem, který funguje na principech demokracie, je patrné, že je zde forma moci, která funguje i v dalších demokratických zemích světa. Forma moci, respektive její rozdělení se nazývá decentralizací, a to proto, že určitou moc mají v rukou i nižší samosprávné celky, nikoli pouze vláda, jako nejvyšší orgán, který vše řídí, jak tomu bylo v letech před rokem 1989. Centrální vláda stále existuje, ale je zde i vláda decentralizovaná, která sama může vykonávat státní moc, ale pouze v oblastech, které jsou jí svěřeny zákonem.

Ve veřejném sektoru lze pojem decentralizace chápat jako restrukturalizaci nebo reorganizaci veřejné moci takovým způsobem, aby na principu subsidiarity vznikl systém spoluodpovědnosti mezi institucemi na centrální, regionální a místní úrovni vlády. Decentralizace by měla zvýšit celkovou kvalitu a efektivnost systému veřejné vlády zvýšením pravomocí a odpovědností decentralizovaných úrovní vlády. Decentralizace by také měla usnadnit účast občanů země na ekonomickém, sociálním a politickém rozhodování v daném státě.¹⁴

Ústava, jak již bylo výše zmíněno, stanovuje dva základní stupně decentralizace, kterým jsou obce a kraje. Tou základní centrální jednotkou je stát, respektive jeho centrální vláda. Pokud se jedná o samotnou obec, její působnost lze definovat následovně: „Obec je nadána dvěma druhy působnosti, a to samostatnou působností (samosprávou) a přenesenou působností (státní správou), které se musí důsledně rozlišovat.“¹⁵

¹³ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, Čl. 99.

¹⁴ JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-355-3. S. 14.

¹⁵ ČERNOHORSKÝ, J. *Příručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006. 180 s.

V podstatě se tedy dá říci, že obce musí zastávat své funkce. Vzhledem k tomu, že do jisté míry se jedná o samostatnou jednotku, je potřeba, aby obec disponovala určitými právy, která může vykonávat, aniž by byla nucena podléhat vyššímu orgánu. Zároveň je však důležité, že ačkoli se jedná o samostatnou jednotku, stále je to součást většího celku, do něhož patří a jehož potřebám se musí přizpůsobovat, respektive určité činnosti musí dělat proto, aby mohl celek fungovat. Takto jednoduše lze charakterizovat samostatnou působnost a přenesenou působnost.

V **samostatné působnosti** obec¹⁶:

- řeší záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce a nejsou svěřeny krajům a nejsou přenesenou působností,
- pečuje o všestranný sociálně-ekonomický rozvoj svého území, uspokojování potřeb občanů obce v souladu s místními předpoklady a preferencemi.

Jedná se především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací výchovy, vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku, tedy zabezpečování místních veřejných statků. Z tohoto titulu každá obec hospodaří s vlastním rozpočtem, nakládá s vlastním majetkem a zřizuje příspěvkové organizace, obecně prospěšné společnosti či obchodní společnosti (akciové společnosti anebo společnosti s ručením omezeným), nebo své organizační složky (bez právní subjektivity).¹⁷

Z hlediska samostatné působnosti je důležité i podpora regionálního rozvoje, která je stanovena zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto zákona obec ve své samostatné působnosti spolupracuje spolu s krajem, na jehož území se nachází, při přípravě a realizaci programu územního rozvoje kraje. Zároveň obec ve své samostatné působnosti může¹⁸:

- podporovat rozvoj podnikatelských aktivit potřebných pro rozvoj regionu, například formou technické a investiční přípravy pro investory – podnikatele,

¹⁶ JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-355-3. S. 80.

¹⁷ JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-355-3. S. 80.

¹⁸ Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, § 14.

- sdružovat své prostředky se sousedními obcemi a dalšími právníckými osobami při zajišťování rozvojových programů společných více obcím.

Přenesená působnost obcí je výkonem státní správy na místní úrovni. V rámci přenesené působnosti obec vydává nařízení obce. Tato přenesená působnost může být vykonávána¹⁹:

- **v rozsahu obecního úřadu** – např. rozhodování o místních účelových komunikacích, projednávání přestupků, vodoprávní úřad a správa drobných toků, povodňový orgán, orgán ochrany životního prostředí apod., tuto přenesenou působnost vykonávají orgány obce na daném území obce,
- **v rozsahu pověřeného obecního úřadu** – např. vydávání stavebních povolení, regulace a výkon práva v oblasti životního prostředí, veřejné dopravy, odběru vod a nakládání s vodou aj., působnost je vykonávána ve větším správním obvodu dle vyhlášky Ministerstva vnitra České republiky č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů,
- **v rozsahu obecního úřadu s rozšířenou působností** – evidence obyvatel, vydávání občanských průkazů, živnostenských oprávnění, cestovních pasů, dávky státní sociální podpory a státní sociální péče, vodoprávní řízení a vydávání souhlasu k vodním stavbám, správa lesů, rozhodování na úseku myslivosti a rybářství, doprava a silniční hospodářství pro silnice II. a III. třídy aj., působnost vykonáván opět ve větším správním obvodu (opět dle vyhlášky Ministerstva vnitra České republiky č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů).

Převážnou část přenesené působnosti vykonávají obce s pověřenými obecními úřady (388 obcí)²⁰ a obce s rozšířenou působností (205 obcí)²¹. Obce s pověřenými obecními

¹⁹ JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-355-3. S. 81.

²⁰ JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-355-3. S. 81.

úřady a obce s rozšířenou působností pak přímo definuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, v § 64 a § 66.

1.2 Právní předpisy obce

Právní předpisy, které vydává obec ve své samostatné působnosti, nesou označení **obecně závazné vyhlášky**. Obecnou úpravu vydávání obecně závazných vyhlášek najdeme především v zákoně o obcích (§ 10-12 zákona o obcích), pravidla pro jejich vydávání v jednotlivých oblastech samostatné působnosti také v jednotlivých zákonech, rozšiřujících nad rámec zákona o obcích samostatnou působnost obce. Při vydávání obecně závazných vyhlášek se obec řídí pouze zákonem.²²

V rámci své samostatné působnosti může obecně závaznými vyhláškami obec ukládat povinnosti²³:

- k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku; zejména může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány,
- pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku,
- k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně a k užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti,
- stanoví-li tak zvláštní zákon (zde je patrné, že úprava v samotném zákoně o obcích je ohledně obecně závazných vyhlášek poměrně skromná, a tak je potřeba užít i další judikaturu, aby bylo patrné, jaké vyhlášky je možné schvalovat – zde se lze odvo-

²¹ *Obce s rozšířenou působností v České republice (mimo Prahu)* [online]. [cit. 15. července 2009]. Dostupné z WWW: <<http://web.mvcr.cz/adresa/rozsobce/index.html>>.

²² ČERNOHORSKÝ, J. *Příručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006. 180 s.

²³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10.

lat například na již zmiňovaný zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, ale k vyhláškám se mohou stahovat i další zákonné úpravy, záleží pouze na tom, co chce obec vyhlásit.

Druhým typem právních předpisů obcí jsou **nařízení obce**, která obec vydává ve své přenesené působnosti. Mají (podobně jako vyhlášky ministerstev) charakter prováděcích právních předpisů k zákonům a k tomu, aby je obec mohla vydat, potřebuje mít vždy výslovné zákonné zmocnění. Nařízení obce musejí být (na rozdíl od obecně závazných vyhlášek) v souladu nejen se zákony, ale i s právními předpisy vydanými na základě zákona (nařízeními vlády nebo vyhláškami ministerstev).²⁴ Zde je patrný rozdíl mezi právními předpisy v samostatné a přenesené působnosti. V samostatné působnosti musí být vyhláška pouze v souladu se zákonem, v přenesené působnosti se nesmí odchylovat ani od dalších zákonných aktů, které byly výše jmenovány. Na tomto příkladě je i patrné, jaké je rozdělení moci v obci. Na jednu stranu se jedná o subjekt, který může vydávat vlastní zákony (vyhlášky), ale na druhou stranu se jedná o podřízenou složku státu, která může vydávat předpisy (nařízení) pouze na základě znalosti všech ostatních předpisů ve státě.

S tímto souvisí i ústavní pořádek České republiky, respektive Listina základních práv a svobod a Ústava České republiky, kde podle Čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod mohou být povinnosti ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod²⁵, rovněž podle Čl. 2 odst. 4 Ústavy ČR²⁶ a Čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod²⁷ nesmí být nikdo nucen činit, co zákon neukládá.

Z toho vyplývá, že obecně závaznou vyhláškou nemůžeme stanovit zcela novou (tzn. původní a ze žádného zákona neodvozenou) povinnost, kterou zákon samotný nepředpokládá. Jinak může dojít ke konfliktu s orgánem, který na zákonnost vyhlášek dohlíží (krajský úřad, resp. Ministerstvo vnitra) a k následnému sporu před Ústavním soudem, který by daná obec pravděpodobně prohrála (judikatuře Ústavního soudu je věnována následující kapitola). Zákonodárce proto vtělil do několika zákonů (včetně samotného zákona o

²⁴ ČERNOHORSKÝ, J. *Příručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006. 180 s.

²⁵ Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů, Čl. 4 odst. 1.

²⁶ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, Čl. 2 odst. 4.

²⁷ Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů, Čl. 2 odst. 3.

obcích²⁸) výslovná „zmocnění“ pro možné uložení povinností v obecně závazných vyhláškách.

Samostatnou problematikou, společnou jak pro vyhlášky, tak pro nařízení je jejich vyhlášení. Vyhlášení je tou základní podmínkou, aby mohlo být dosaženo platnosti těchto předpisů jako právních dokumentů. Vyhlášení se provede tak, že se právní předpis obce vyvěsí na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů. Dnem vyhlášení právního předpisu obce je první den jeho vyvěšení na úřední desce. Kromě toho může obec uveřejnit právní předpis obce způsobem v místě obvyklým.²⁹

K problematice přední desky se vztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje, že každý právní orgán zřizuje úřední desku, která musí být nepřetržitě veřejně přístupná. Pro orgány územního samosprávného celku se zřizuje jedna úřední deska. Obsah úřední desky se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup.³⁰ Zde je patrné, že i do správy se dostávají moderní technologie a úřední desky jsou tak vystavovány i na internetových stránkách jednotlivých samosprávných celků.

Samotné datum vyhlášení nemusí být dnem účinnosti, ale pokud si tak obec stanoví, a to z důvodů výjimečných okolností či naléhavého obecního zájmu, může k účinnosti předpisu skutečně dojít ke dni jeho vyhlášení. Obvykle však k nabytí účinnosti dochází patnáctým dnem od vyhlášení, tedy v podstatě až uplyne lhůta, po kterou by měl předpis veřejně viset na úřední desce. Zákon nebrání tomu (dokonce to i výslovně předpokládá), aby právní předpis obce nabyl účinnosti později než patnáctým dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, musí to ale v něm být výslovně stanoveno.³¹

Pokud se vrátíme k obcím s rozšířenou působností, tyto vyhláší nařízení, která jsou určena i pro obce, které se nacházejí v její působnosti, přičemž se může jednat o obce s vlastními obecními úřady, s vlastní pravomocí vyhlášovat. A právě proto, že i jich se týká toto souhrnné nařízení vydané obcí s rozšířenou působností, musí nařízení vyvěsit i všechny obce, které pod obec s rozšířenou působností náleží.

²⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10.

²⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 12 odst. 1.

³⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 26 odst. 1.

³¹ ČERNOHORSKÝ, J. *Příručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006. 180 s.

Obecních vyhlášek a nařízení se týkají ještě následující ustanovení:

„Obec vede evidenci právních předpisů, které vydala. Evidence právních předpisů obsahuje číslo a název právního předpisu, datum jeho schválení, datum nabytí jeho platnosti, datum nabytí jeho účinnosti, popřípadě i datum pozbytí jeho platnosti. Právní předpisy obce se označují pořadovými čísly. Číselná řada se uzavírá vždy koncem každého kalendářního roku.

Právní předpisy obce a jejich evidence musí být každému přístupny u obecního úřadu v obci, která je vydala. Nařízení vydané obcí vykonávající rozšířenou působnost musí být každému přístupné též u obecních úřadů působících v jejím správním obvodu.

Obec zašle obecně závaznou vyhlášku obce neprodleně po dni jejího vyhlášení Ministerstvu vnitra. Obec zašle nařízení obce neprodleně po dni jeho vyhlášení krajskému úřadu.³²

Všechny právní předpisy, tedy i právní předpisy obce, mají mít abstraktní charakter, tzn. vztahovat se na neurčitý počet subjektů (fyzických a právnických osob) a na neurčitý počet případů stejného druhu, které v budoucnu nastanou. Mají tedy vymezovat určitou obecnou skutkovou podstatu a nikoliv řešit nějaký konkrétní případ. Obecně závazná vyhláška může stanovit například obecnou povinnost zaplatit místní poplatek ze psů, nemůže ale stanovit, že tento poplatek musí v konkrétní výši zaplatit jmenovitě určený vlastník psa, protože to už je věc správního rozhodnutí, které se bude na základě obecně závazné vyhlášky vydávat. Jak obecně závazné vyhlášky, tak i nařízení obce se vztahují nejen na subjekty s trvalým pobytem či sídlem na území dotyčné obce, nýbrž na všechny, kdo se v daném okamžiku nacházejí nebo budou na jejím území nacházet.³³

1.2.1 Judikatura Ústavního soudu k vydávání obecně závazných vyhlášek

Již výše v textu bylo popsáno, že právní předpisy vydávané obcemi musejí vycházet ze zákonů, respektive vždy zde musí být určitý zákon, který je právním podkladem pro vznik dané vyhlášky. V následujícím textu bude hovořeno právě o obecně závazných vy-

³² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 12 odst. 4-6.

³³ ČERNOHORSKÝ, J. *Příručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006. 180 s.

hláškách, které, díky tomu, že se jedná o právní předpisy samostatné působnosti, se týkají problematiky místních poplatků a jejich úprav.

Ústavní soud České republiky byl nucen za své existence vydat hned několik nálezů, které se váží k problematice místních poplatků. Většinou se jedná o případy, kdy obec do jisté míry nedodrží zákon a vyhlásí vyhlášku i s touto jednoznačně právní chybou. Proti takové vyhlášce je podána žaloba k Ústavnímu soudu, který, pokud vyhláška je skutečně v rozporu se zákonem, rozhodne ve prospěch žalobce.

První nálezy, které Ústavní soud vydal, se týkaly hlavně vymezení toho, co je obec oprávněna zahrnout do vyhlášek v rámci upravování místních poplatků. K těmto vyhláškám se vztahovaly nálezy sp. zn. Pl. ÚS 28/94 a Pl. ÚS 39/93.

Prvně zmiňovaný nálezn č. 28/94 uvádí následující skutečnost: „V Čl. 79 odst. 3 Ústavy ČR se uvádí, že orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny. V Čl. 104 odst. 3 Ústavy ČR je upraveno právo zastupitelstva v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Stanovení místních poplatků, určení jejich výše, sazby, způsob jejich vybírání upravuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění změn. V § 1 tohoto zákona jsou taxativně vypočítány místní poplatky, které obec může upravit svou obecně závaznou vyhláškou.“³⁴

Druhý nálezn tuto problematiku doplňuje a jasně ukazuje, že lze vydávat skutečně pouze vyhlášky, které nejsou nijak v rozporu se zákonem: „Pokud jde o stanovení místních poplatků, jejich sazbu, režim jejich vybírání, osvobození od nich apod., je obec povinna respektovat platné znění zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Obce jsou tímto zákonem zmocněny k vydávání obecně závazných vyhlášek upravujících místní poplatky, avšak pouze v případech v tomto zákoně taxativně vypočtených v § 1 tohoto zákona. Úprava jiných poplatků obecně závaznou vyhláškou obce je v rozporu s uvedeným zákonem. K vydání obecně závazné vyhlášky, jejímž obsahem jsou právní povinnosti, je obec oprávněna jenom v případě výslovného zákonného zmocnění.“³⁵

Úprava místních poplatků dle zákona o místních poplatcích bude rozebrána v dalších kapitolách této práce. Další judikatura Ústavního soudu se zabývá specifickými

³⁴ Nález Ústavního soudu č. 28/1994 Sb. ze dne 17. 1. 1995.

³⁵ Nález Ústavního soudu č. 39/1993 Sb. ze dne 26. 4. 1994.

tématy v oblasti místních poplatků. Nález Pl. ÚS 20/93 určuje podrobněji problematiku vstupného v rámci místních poplatků, aby zde nedocházelo k jakékoli záměně vstupného na kulturní akci a vstupného na památky. Zde je úprava následující: „Zákon o místních poplatcích předpokládá vybírání poplatku ze vstupného v případech, kdy jde o jednorázovou kulturní akci, např. výstavu, taneční zábavu, konkrétní divadelní představení apod. Vstupné z prohlídek kulturních památek nelze zpoplatňovat a návštěvu hradu či zámku nelze pokládat za kulturní akci ve smyslu zákona o místních poplatcích. Kromě toho jsou prostředky z vybraného vstupného na hrady a zámky jednoznačně určeny pro veřejně prospěšné účely se zaměřením na financování oprav a údržby objektů chráněných památkovými úřady a v takovém případě se místní poplatek neplatí.“³⁶

Nález Pl. ÚS 14/95 upravuje problematiku veřejného prostranství: „Jak vyplývá ze zákona o místních poplatcích, je účelem veřejného prostranství jeho obecné užívání, které je bezplatné a zvláštní užívání, které je úplatné. Zpoplatnění se nemusí týkat všech veřejných prostranství. Proto je nutné provést přesnou specifikaci veřejných prostranství pro zvláštní užívání uvedením názvu místa nebo jinak blíže charakterizovat jejich umístění v obci, aby byla vyloučena jejich záměna a současně aby nebyla narušena právní jistota občanů.“³⁷

Tématem místních poplatků se zabývají další nálezy a usnesení, která jsou zde v krátkosti rozepsána:

- **Usnesení I. ÚS 249/99**³⁸ – upravuje skutečnost, že poplatek za provozovaný výherní hrací automat se vztahuje na každý výherní automat, a to i takový, který je právě v poruše nebo je nefunkční, nezohledňuje se zde ani otevírací doba.
- **Nález Pl. ÚS 23/2000**³⁹ – upravuje skutečnost, že není možné zpoplatňovat průjezd přes most, který je součástí pozemní komunikace, kterou smí každý účastník silničního provozu užívat bezplatně.
- **Nález Pl. ÚS 20/01**⁴⁰ – upravuje problematiku ohlašovací povinnosti za psa a případných sankcí u osob ZTP/P, zároveň se věnuje veřejnému prostranství a poplatkům s ním spojeným.

³⁶ Nález Ústavního soudu č. 20/1993 Sb. ze dne 14. 6. 1994.

³⁷ Nález Ústavního soudu č. 14/1995 Sb. ze dne 25. 10. 1995.

³⁸ Usnesení Ústavního soudu I. 249/1999 Sb. ze dne 7. 9. 1999.

- **Nález Pl. ÚS 16/02**⁴¹ – stanovuje, že je možné do vyhlášky o místním poplatku zahrnout i úlevy či osvobození, ale pouze v takovém případě, kdy nebude obcházen zákon, protože jak již bylo zmíněno, vyhlášky jsou primárně obecné a vztahují se na všechny subjekty, které spadají pod danou oblast, která je obcí spravována.
- **Nález Pl. ÚS 21/02**⁴² – opět se věnuje zpoplatňování veřejného prostranství.
- **Nález Pl. ÚS 1/05**⁴³ – „Specifikace míst užívaných jako veřejné prostranství je zejména nutná z důvodu právní jistoty vlastníků pozemků považovaných za veřejné prostranství, neboť přestože je z hlediska zákonné definice veřejného prostranství dle § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (obecní zřízení), nepodstatné vlastnictví takového pozemku, je nepochybné, že právě vlastníci takového pozemku mají možnost bránit se (soukromoprávní cestou) zvláštnímu užívání jejich pozemku.“⁴⁴
- **Nález Pl. ÚS 24/06**⁴⁵ – upravuje problematiku vstupného, respektive poplatku ze vstupného.

Pokud chtějí obecní zastupitelé vydat vyhlášku, jednoznačně na to ze zákona mají právo. Obecně závazné vyhlášky jsou pravomocí jejich samostatné působnosti, ale přesto musí vycházet ze zákonů, které jsou v české republice přijaty, ale zároveň by měly dbát na judikaturu Ústavního soudu České republiky, která byla výše popsána. Vyhnou se tím skutečnosti, že by mohly vyhlásit takový právní předpis, který bude v rozporu se zákonem, nebo dokonce s Ústavou ČR. Judikatura Ústavního soudu České republiky upravuje problematiku okolo ústních poplatků natolik, že si jednotlivé obce mohou brát z této judikatury příklad a přizpůsobovat podle ní své vyhlášky, které se chystají přijmout. Pro zastupitele tedy není stěžejní pouze znalost zákona, ale i znalost vedlejší judikatury, která se k místním poplatkům váže.

³⁹ Nález Ústavního soudu č. 23/2000 Sb. ze dne 11. 7. 2001.

⁴⁰ Nález Ústavního soudu č. 20/2001 Sb. ze dne 20. 11. 2001.

⁴¹ Nález Ústavního soudu č. 16/2002 Sb. ze dne 10. 12. 2002.

⁴² Nález Ústavního soudu č. 21/2002 Sb. ze dne 22. 3. 2005.

⁴³ Nález Ústavního soudu č. 1/2005 Sb. ze dne 14. 6. 2005.

⁴⁴ Nález Ústavního soudu č. 1/2005 Sb. ze dne 14. 6. 2005.

1.3 Rozpočty obcí

Ještě předtím, než budou popsány samotné místní poplatky, je potřeba určit jejich smysl a jejich příslušnost v rozpočtech obcí, jichž jsou součástí. Municipální rozpočty neboli rozpočty obcí jsou významnou součástí místních rozpočtů i celkových veřejných financí České republiky. V roce 2006 činil podíl příjmů municipalit na konsolidovaných veřejných příjmech ČR 20%, v případě výdajů byl podíl 20%. V letech 1994 až 2003 existuje v České republice tendence k růstu podílu municipalit na veřejných příjmech a výdajích, v letech 2004 a 2005 však dochází k poklesu. Pokud se týká pouze daňových příjmů obcí, ty rostou velmi pozvolna.⁴⁶

Z teoretického hlediska můžeme rozpočet dělit do několika skupin podle různých kritérií, ale tím skutečně základním rozdělením je na příjmy a na výdaje. Základním členěním rozpočtu podle rozpočtové skladby je jeho rozdělení na kapitálový a běžný rozpočet. Běžný rozpočet slouží k financování opakující se, v podstatě každoroční potřeby. Vymezení kapitálových příjmů a výdajů je o něco komplikovanější.

Příjmy kapitálové části rozpočtu tvoří především příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (z prodeje nemovitostí včetně pozemků, software), příjmy z prodeje finančního majetku (z prodeje akcií a majetkových podílů v obchodních společnostech). Dále přijaté dotace z rozpočtů centrální úrovně, územní úrovně, ze zahraničí (například ze strukturálních a předstrukturálních fondů Evropské unie), ale také dotace z vlastních fondů.⁴⁷

Výdaje kapitálového rozpočtu tvoří investiční nákupy (nákupy nemovitostí, pozemků), výdaje na nákup akcií a majetkových podílů. Také sem patří investiční transfery

⁴⁵ Nález Ústavního soudu č. 24/2006 Sb. ze dne 10. 10. 2006.

⁴⁶ JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-355-3. S. 117.

⁴⁷ ČERNOHORSKÝ, J. *Příručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006. 180 s.

(investiční dotace jiným rozpočtům, ale i právnickým a fyzickým osobám) a investiční půjčky.⁴⁸

Příjmy a výdaje jsou dvě strany, na které se dělí rozpočet obcí. V zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, jsou určeny příjmy a výdaje, které mohou obce nabývat, respektive, které mohou mít.

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů určuje tyto příjmy, které může obce mít⁴⁹:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z výsledků vlastní činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů, pokud není dále stanoveno jinak,
- **výnosy z místních poplatků** podle zvláštního zákona⁵⁰,
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona⁵¹,
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- přijaté peněžité dary a příspěvky,
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

⁴⁸ ČERNOHORSKÝ, J. *Průručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006. 180 s.

⁴⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1.

⁵⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁵¹ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) , ve znění pozdějších předpisů.

Obdobně zákon taxativně vymezuje i výdaje obce, které by měly patřit do těchto skupin⁵²:

- závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Jak bylo u seznamu příjmů zvýrazněno, patří sem i místní poplatky. Z tohoto pohledu by bylo možné rozdělit ještě příjmy na dvě skupiny. Na daňové a nedaňové. **Daňové příjmy** rozpočtů měst a obcí tvoří zhruba 60 až 70% jejich celkových příjmů, což činí jejich hospodaření relativně nezávisle na podpoře státu. Vlastní příjmy pak dosahují až 85% všech příjmů. Daňové příjmy krajů se vyvíjejí v závislosti na svěřovaných pravomocích. **Nedaňové příjmy** rozpočtu tvoří zejména příjmy z vlastní činnosti vaší obce. Jsou to například příjmy z podnikání, podniká-li obec svým jménem. Do nedaňových příjmů patří i příjmy z pronájmu nemovitostí a pozemků, odvody zřízených organizací (příspěvkových

⁵² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1.

organizací), úroky, dividendy a kursové zisky, přijaté sankce a vratky dotací, příjmy z prodeje investičního majetku a přijaté splátky půjček.⁵³

Místní poplatky se řadí do daňových příjmů, neboť z pohledu teoretického i právního je lze za určitou formu daní považovat, a to i přesto, že jsou nazvány poplatky. Z pohledu objemu však není jejich podíl tím základním, pokud se obecních rozpočtů týká. Následující tabulka ukazuje, že jejich podíl je skutečně poměrně malý z hlediska celkových příjmů obcí.

Tabulka 1: Struktura příjmů obcí bez Prahy (průměrné hodnoty přepočtené na obyvatele za období 2004-2007)

	Příjmy	Procentní podíl na celkových příjmech obcí
Danové příjmy	DPFO	13,2%
	DPPO	12,7%
	DPH	15,7%
	Daň z nemovitosti	2,5%
	Místní poplatky	1,0%
	Správní poplatky	1,4%
	Ostatní poplatky	2,7%
Nedaňové příjmy	Z vlastní činnosti	2,8%
	Odvody právnických osob	0,4%
	Příjmy z pronájmu	4,6%
	Příjmy z úroků	0,7%
	Ostatní nedaňové příjmy	2,8%
Kapitálové příjmy	Z prodeje majetku	7,0%
Přijaté dotace	Neinvestiční dotace	23%
	Investiční dotace	9,5%

Zdroj: KAMENÍČKOVÁ, PIROHANIČ (2009)⁵⁴

⁵³ ČERNOHORSKÝ, J. *Příručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006. 180 s.

⁵⁴ KAMENÍČKOVÁ, V., PIROHANIČ, O. *Porovnání příjmů obcí podle velikostních skupin* [online]. [cit. 18. července 2009]. Dostupné z WWW: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6370456>>.

Z těchto procentuálních podílů je zřejmé, že místní poplatky nemají tak velkou váhu jako sdílené daně, ale přesto je jejich podíl ne úplně zanedbatelný a každé obecní zastupitelstvo s ním musí při sestavování každoročního rozpočtu počítat.

1.4 Místní poplatky

Obecně lze říci, že v České republice existují platby, které jsou nazývány místními poplatky, a přesto, že nesou označení „poplatky“ jedná se o formu daní na místní úrovni. Celostátně je zákonem stanoveno jen to, které poplatky mohou obce ukládat a rámcová pravidla pro jejich konstrukci (např. předmět daně, vymezení základu daně, osvobození od daně, maximální sazby).⁵⁵ Základním legislativním předpisem, který problematiku místních poplatků upravuje, je zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Hned první paragraf zákona definuje, jaké poplatky jsou obce oprávněny vybírat. Jedná se o tyto⁵⁶:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

⁵⁵ VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém 2008*. 9. aktualizované vyd. Praha : 1. VOX, 2008. ISBN 978-80-86324-72-2. S. 32.

⁵⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 1.

Ještě předtím, než budou jednotlivé místní poplatky definovány, práce chce předložit základní teorii k dané problematice a tak vymezit několik pojmů, které se k místním poplatkům váží. Těmito pojmy jsou:

- subjekt poplatku,
- objekt poplatku,
- poplatkový základ,
- sazba poplatku,
- vyjmutí z poplatkové povinnosti,
- osvobození a úlevy od poplatku,
- splatnost poplatku,
- poplatkové sankce.

Jednotlivé pojmy, které budou v této kapitole obecně rozebrány, budou následně určeny zvlášť u každého místního poplatku, neboť hlavně pokud se týká poplatkového objektu, základu či sazby, není možné, aby byly zobecněny, a tak je zákon rozepisuje zvlášť pro každý místní poplatek.

Poplatkovým subjektem se obecně rozumí poplatník, plátce poplatku, právní nástupce fyzické či právnické osoby, která je jako poplatkový subjekt vymezena zákonem⁵⁷, a ručitel daně, který je jako ručitel zvláštním zákonem stanoven. Poplatkovými subjekty jsou tedy zejména poplatník a plátce, jednoznačně se pak jedná o výčet taxativní vymezení, jiné subjekty, než výše jmenované pak nemohou být poplatkovými subjekty. Jak poplatník, tak i plátce jsou pojmy hmotného práva.⁵⁸

Objekt poplatku je většinou vymezen jako obecná hospodářská skutečnost, jež je předmětem zpoplatnění. Podle předmětu poplatku se tak poté i samotný poplatek nazývá, u daní je to obdobně. Vymezení poplatkového objektu je předpokladem pro stanovení poplatkového základu, ze kterého se poplatek vyměřuje, a určení dalších poplatkových povinností.⁵⁹

⁵⁷ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, § 6.

⁵⁸ KINDL, M., TELECKÝ, D., VÁLKOVÁ, H. *Zákon o správě daní a poplatků : komentář*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-651-4. S. 64.

⁵⁹ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 13-14.

Poplatkovým základem je individuální skutečnost, mnohdy hospodářská, z níž se poplatek vyměřuje, poplatkový základ je stanovován a určován konkrétními hospodářskými skutečnostmi, nebo je poplatkovým základem podle zákona zpoplatňována individuální skutečnost, např. držení psa, přechodná přítomnost ve vybraných místech za účelem lázeňského a rekreačního pobytu apod. Poplatek se určuje podle měřitelné, spočitatelné jednotky – podle množství psů v držení nebo podle počtu dnů strávených formou lázeňského nebo rekreačního pobytu – jež se násobí poplatkovou sazbou.⁶⁰

Poplatkový základ je většinou jednotkou, z které je poplatek vypočítáván. Ten je počítán pomocí tzv. **sazby poplatku**. Zjednodušeně řečeno, poplatková sazba představuje podíl poplatku, který připadá na poplatkovou jednotku (poplatkový základ); obecně lze sazbu rozdělit na dva typy – pevnou a pohyblivou, kterou lze dle dalších charakteristik dělit na lineární, proporcionální, progresivní či regresivní. U místních poplatků se využívá pevná sazba vyjádřená nominální částkou za poplatkovou jednotku, popřípadě procentem z poplatkové jednotky v případě poplatku ze vstupného, jak bude rozebráno blíže u jednotlivých místních poplatků.⁶¹

Jak bude u jednotlivých poplatků uvedeno, zákon o místních poplatcích dovoluje, aby došlo k tzv. paušalizaci poplatku⁶², což znamená, že se stanovuje místo zákonné sazby poplatku tento poplatek paušální částkou za vymezené časové období (den, týden, měsíc, rok). Paušalizovat lze poplatek buď jednostranným stanovením paušálu (obec určí výši paušálního poplatku) – viz poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt⁶³ či poplatek za zvláštní využívání veřejného prostranství⁶⁴ (podrobněji v následujících kapitolách), anebo stanovením paušálního poplatku po dohodě s poplatníkem („po dohodě“ je výjimečný institut veřejného práva) u poplatků ze vstupného⁶⁵, z bytovací kapacity⁶⁶ a za povolení ke

⁶⁰ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 14.

⁶¹ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 15.

⁶² Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 3 odst. 5, § 4 odst. 4, § 6 odst. 3, § 7 odst. 4 a § 10 odst. 3.

⁶³ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 3 odst. 5.

⁶⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 4 odst. 4.

⁶⁵ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 6 odst. 3.

⁶⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 4.

vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města⁶⁷. Paušalizovat je možné pouze u těchto pěti vyjmenovaných druhů poplatků, u ostatních místních poplatků paušalizování zákon nedovoluje.⁶⁸

V případě **vyjmutí z poplatkové povinnosti** se většinou jedná o personální vyjmutí (např. ze zákona o místních poplatcích jsou u poplatku ze psů z poplatkové povinnosti vyjmuti vybraní držitelé psů – osoby nevidomé, bezmocné, s těžkým zdravotním postižením).⁶⁹ Vyjmutí personálního charakteru lze dále nalézt u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt⁷⁰ nebo u poplatku za užívání veřejného prostranství v případě vyhrazení trvalého parkovacího místa⁷¹.

Existuje však ještě jeden druh vyjmutí z poplatkové povinnosti, a to takový, který není personálního charakteru. Toto vyjmutí z poplatkové povinnosti se vztahuje k charakteru akce, a to v případě poplatku ze zvláštního užívání veřejného prostranství⁷², podobně je odlišné vyjmutí i u poplatku z ubytovacích kapacit⁷³. Podrobněji budou jednotlivá specifika rozepsána v následujících kapitolách.⁷⁴

Osvobození a úlevy od poplatku. Zákon ve své podobě neumožňuje obci, aby poplatkový subjekt od poplatku osvobodila. Osvobození od poplatku je zákonným nárokem; nárok na osvobození plyne ze zákona, osvobození se týká příslušného poplatku, tedy celého příslušného poplatku. Obligatoří (nárokové) osvobození od poplatku by znamenalo, že poplatkový subjekt má ze zákona veřejné subjektivní právo na osvobození od poplatku (případně za splnění zákonných podmínek). Tento prvek zákon o místních poplatcích neobsahuje.⁷⁵

⁶⁷ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10 odst. 3.

⁶⁸ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 15.

⁶⁹ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finanční právo : Finance územní samosprávy : multimediální učební text*. Brno : Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3601-X. S. 55.

⁷⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 3 odst. 2.

⁷¹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 4 odst. 3.

⁷² Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 4 odst. 1.

⁷³ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 2.

⁷⁴ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 15-16.

⁷⁵ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 16.

Osvobození jsou tedy nenároková, zastupitelstvo obce však může snížit či dokonce prominout poplatek či určitým způsobem zvýhodňovat určité skupiny obyvatel (důchodce, studenty, invalidy) nebo obyvatele různých částí.⁷⁶ Zákon o místních poplatcích pouze stanovuje následující určení: „Poplatky zavede obec obecně závaznou vyhláškou, ve které upraví podrobnosti jejich vybírání, zejména stanoví konkrétní sazbu poplatku, ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků. U poplatku za užívání veřejného prostranství určí místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství.“⁷⁷ V tomto ohledu je tedy obcím dána určitá volnost, i když i zde je legislativně dáno, že k osvobození může dojít pouze na základě zákona, respektive osvobození by nemělo být v rozporu se zákonem, případně s Ústavou České republiky.

Úlevy jsou odlišným případem, který je v zákoně o místních poplatcích přímo definován. Tato obligatorní úleva je definována pro poplatek ze psa, kde je jasně vymezena skupina obyvatel, která je od tohoto poplatku zproštěna, respektive získává úlevu na tomto poplatku. Vedle toho obligatorního vymezení však zákon o místních poplatcích určuje i fakultativní vymezení úlev: „Obec, která poplatky spravuje, může na žádost poplatníka z důvodu odstranění tvrdosti poplatků nebo jeho příslušenství zcela nebo částečně prominout.“⁷⁸ Vzhledem k tomu, že se jedná o úlevu fakultativní (nepovinnou), není na ni právní nárok, může být poskytnuta v různé výši, může být částečná (např. v procentním vyjádření), může být plná a může se týkat buď jen vlastního poplatku, nebo pouze příslušenství, ale v některých případech i obojího (u poplatku a příslušenství pak může být stanovena různá výše úlevy). Osvobození má charakter obecného prominutí poplatku, ale úleva může mít formu individuálního prominutí poplatku poplatníkovi a může být poskytnuta pouze na základě jeho žádosti – žádost je nezbytnou podmínkou pro poskytnutí úlevy (zde opět možné vidět rozdíl mezi osvobozením, které je nárokové, není potřeba žádosti, a fakultativní úlevy, kterou je možné poskytnout pouze na žádost). Zákon tedy umožňuje obci fakultativní úlevu od poplatku a jeho příslušenství formou částečného, nebo úplného prominutí na žádost poplatníka z důvodů odstranění tvrdosti a na základě vlastního uvážení obce,

⁷⁶ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finanční právo : Finance územní samosprávy : multimediální učební text*. Brno : Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3601-X. S. 55.

⁷⁷ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 14 odst. 2.

jak jí dovoluje zákon o místních poplatcích § 14. K problematice osvobození a úlev je důležitá skutečnost, že obec má možnost některé poplatky vůbec nestanovit. V tomto ohledu je opět obci dána poměrně velká pravomoc.⁷⁹

Z těchto skutečností vyplývá jeden zásadní údaj, a to, kdo je správcem místních poplatků. „Podle § 1 zákona č. 337/1992 Sb.⁸⁰ je správcem daně orgán obce věcně příslušný ke správě daní. Kdo je správcem místních poplatků, zákon o místních poplatcích nestanoví. Dle § 16 zákona o místních poplatcích o prominutí poplatku rozhoduje obec, která poplatky spravuje. Správcem poplatku, který poplatky spravuje a rozhoduje o jejich promíjení, je obec. Z toho vyplývá, že ten, kdo poplatky spravuje, je obec, a tedy že správcem poplatku je obec. Správce poplatku výslovně rozhoduje o prominutí místních poplatků.“⁸¹

Zde je vhodné doplnit problematiku i o skutečnost, zda je správcem poplatků obecní úřad: „Zákon o místních poplatcích neurčuje orgán věcně příslušný ke správě místních poplatků. Tento zákon určuje pouze orgán obce příslušný k řízení o poplatcích podle zákona č. 337/1992 Sb., a to obecní úřad. Ze zákona o místních poplatcích ani ze zákona o správě daní a poplatků ale nevyplývá, že správa místních poplatků je totožná s řízením o poplatcích. Ze zákona o obcích ale jednoznačně vyplývá, že obec není obecní úřad a obecní úřad není obec. Jestliže je správcem poplatku obec, potom za obec rozhoduje příslušný orgán obce stanovený zákonem. Orgány obce jsou vyčísleny v § 5 zákona o obcích a jejich působnost stanoví zákon o obcích. V úvahu připadá zastupitelstvo obce, rada obce i obecní úřad. Při určení příslušného orgánu obce záleží na tom, zda jde o samostatnou působnost obce nebo o její působnost přenesenou, tj. zda o správě místních poplatků rozhoduje obec svým jménem jako o své záležitosti, nebo zda jsou místní poplatky záležitostmi státu a obec o nich rozhoduje za stát jménem státu jako o záležitosti státu. Obecní úřad vykonává státní

⁷⁸ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 16.

⁷⁹ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 16.

⁸⁰ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, § 1.

⁸¹ ŠROMOVÁ, E. *Abeceda pro starosty, zastupitele a úředníky. Moderní obec* [online]. 2007 [cit. 20. července 2009]. Dostupný z WWW: <http://moderniobec.ihned.cz/c4-10012760-20082190-C00000_d-abeceda-pro-starosty-zastupitele-a-uredniky>.

správu tehdy, pokud to stanoví zákon a samosprávu pouze tehdy, pokud to svěří zastupitelstvo či rada obce.⁸²

Splatnost poplatku nevymezuje zákon o místních poplatcích, ale sama obec u jednotlivých určených poplatků v obecně závazné vyhlášce.⁸³ Tato povinnost je dána ve výše citovaném § 14 zákona o místních poplatcích⁸⁴.

V zákoně o místních poplatcích nalezneme **poplatkové sankce** za nesplnění povinnosti včas a ve správné výši. Obec může vyměřit poplatek platebním výměrem a tento poplatek dále zvýšit až na trojnásobek (předchozí právní úprava dávala možnost 50% navýšení, což bylo nedostatečné). Nesplní-li poplatník nebo plátce svoji poplatkovou povinnost, může správce poplatku sám poplatek vyměřit. Obec může uložit pokutu za porušení obecně závazné vyhlášky, a to i opakovaně (pokutu do 5 000 Kč lze uložit v blokovém řízení).⁸⁵ Penále, úrok z posečkání nebo splátek daně a úrok z prodlení podle zákona upravujícího správu daní se neuplatňují.⁸⁶

1.4.1 Poplatek ze psů

Poplatek ze psů platí osoba (jak fyzická, tak právnická), která je vlastníkem psa, obci příslušné podle místa svého trvalého pobytu nebo sídla, a to ze psů starších 3 měsíců. Sazba poplatků činí až 1 500 Kč ročně za jednoho psa. Sazba poplatku, jehož vlastníkem je poživatel invalidního, starobního a vdovského důchodu či důchodu sirotčího, který je jeho jediným zdrojem příjmu, činí až 200 Kč ročně. U druhého a každého dalšího psa může obec horní hranici zvýšit až o 50%. V případě držení psa po dobu kratší než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců.⁸⁷

⁸² ŠROMOVÁ, E. Abeceda pro starosty, zastupitele a úředníky. *Moderní obec* [online] ze 4. 1. 2007. [cit. 20. července 2009]. Dostupný z WWW: <http://moderniobec.ihned.cz/c4-10012760-20082190-C00000_d-abeceda-pro-starosty-zastupitele-a-uredniky>.

⁸³ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finanční právo : Finance územní samosprávy : multimediální učební text*. Brno : Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3601-X. S. 55.

⁸⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 14 odst. 2.

⁸⁵ PAŘÍZKOVÁ, I. *Finanční právo : Finance územní samosprávy : multimediální učební text*. Brno : Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3601-X. S. 55.

⁸⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 11 odst. 2.

⁸⁷ KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN – 80-7179-794-4.

Poplatková povinnost je podle zákona o místních poplatcích vázána, za existence zákonné výjimky (viz dále), na psy straší 6 měsíců⁸⁸ chované konkrétním vlastníkem, nikoli chované v konkrétní domácnosti.⁸⁹ Text tohoto nálezu Ústavního soudu upravovala obecně závaznou vyhlášku města Plchov o místních poplatcích, kde došlo k rozporu mezi jednotlivými ustanoveními, a to takovému, že vyhláška ukládala povinuto na psy v domácnosti chované a zároveň ukládala sankci při nesplnění nahlašovací povinnosti, kterou zákon neukládá. Zde je tedy nutné si uvědomit, že poplatníkem je skutečně držitel, nelze zde zohledňovat domácnost.

Od poplatku ze psů je osvobozen držitel psa, kterým je osoba nevidomá, bezmocná a osoba s těžkým zdravotním postižením, které byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle zvláštního právního předpisu, osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek zřízený obcí pro ztracené nebo opuštěné psy nebo osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis.⁹⁰

Z pohledu stanovování místní úpravy poplatku ze psů volí obce buď formu samostatné vyhlášky anebo vyhlášky souhrnné pro všechny poplatky. Zde není určující velikost obce, neboť samostatnou úpravu zvolilo menší město Kožlany (1 400 obyvatel), naproti tomu Brno shrnuje převážnou část poplatků po jeden předpis. Podobně nezáleží na velikosti obce ani při dělení na zóny s nižší a vyšší sazbou. V Karlových Varech nebo Liberci se území města považuje za jednotné, zatímco ve Zlíně vyhláška vymezuje území dokonce přímo ulicemi. U historických měst pak existuje větší rozdíl mezi centrem a ostatními částmi (Telč, Český Krumlov).⁹¹

Ještě větší rozdíl v sazbách se objevuje mezi psy chovanými v rodinných a bytových domech. V Táboře jde o trojnásobný rozdíl, v Kutné Hoře o více než dvojnásobný, stejně tak v Boskovicích, Kopřivnici nebo Černovicích. Na straně druhé, Liberec a Karlovy Vary ani zde rozdíly nedělají. Žádná z vybraných obcí nepodporuje více psů v domácnostech, i vesnická zastupitelstva se rozhodla zvýšit poplatek za druhé zvíře progresivně (Bo-

⁸⁸ Text judikatury vychází z původního zákona o místních poplatcích, tedy před novelou provedenou zákonem č. 229/2003 Sb.

⁸⁹ Nález Ústavního soudu č. 20/2001 Sb. ze dne 20. 11. 2001.

⁹⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 2.

⁹¹ KYPETOVÁ, J. Poplatek ze psů na mnoho způsobů. *Obecní finance* [online] z 13. 3. 2008 [cit. 20. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecnifinance.cz/clanek/poplatek-ze-psu-na-mnoho-zpusobu>>.

leboř na 125%, Kožlany čtyřnásobně). Sazby se tedy pohybují od 30 Kč do 2 250 Kč, jak vyplývá z výše uvedeného, co obec, to jiné částky.⁹²

Kromě zákonem určených případů poskytují obce řadu úlev. Častá jsou osvobození na 1 – 3 roky u psů přijatých z útulku (Liberec, Boskovice, Kutná Hora, Praha), na útulky se pak obvykle vztahuje osvobození úplné. Další osvobození nebo snížení poplatku se týká psů označených mikročipem (Český Krumlov, Kopřivnice). V Praze se mikročip stal povinným pro všechny psy starší 6 měsíců. V Karlových Varech má na slevu nárok rovněž majitel kastrovaného nebo sterilizovaného zvířete. V obci Budišov osvobozuje vyhláška od poplatku „osoby starší 70 let žijící osamoceně“. Pražská vyhláška obsahuje také osvobození pro psy chované pro vědecké účely nebo psy držené diplomaty.⁹³

1.4.2 Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Poplatek se vztahuje na léčebný nebo rekreační pobyt uskutečněný za úplatu; úplata je podstatným znakem předmětu poplatku. Pobyty bezplatné nejsou předmětem tohoto poplatku. Poplatníkem poplatku je fyzická osoba, která se za uvedenými účely v obci zdržuje. Splněny musejí být obě podmínky současně: „za úplatu“ a zároveň „za účelem léče nebo rekreace“ samozřejmě pouze s dočasným pobytem. Jiným důvodem pobytu může být např. důvod pracovní.⁹⁴

Poplatku nepodléhají osoby nevidomé, bezmocné a držitelé průkazu ZTP/P a jejich průvodci, osoby, kterým byl poskytnut rekondiční pobyt podle zákoníku práce, osoby mladší 18 let a starší 70 let nebo, na které náleží přídatky na děti, anebo vojáci v základní službě a osoby, které vykonávají civilní službu. Poplatek ve stanovené výši vybírá pro obec fyzická nebo právnická osoba, která přechodně ubytování poskytla, tato osoba ručí. Sazba

⁹² KYPETOVÁ, J. Poplatek ze psů na mnoho způsobů. *Obecní finance* [online] z 13. 3. 2008 [cit. 20. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecnifinance.cz/clanek/poplatek-ze-psu-na-mnoho-zpusobu>>.

⁹³ KYPETOVÁ, J. Poplatek ze psů na mnoho způsobů. *Obecní finance* [online] z 13. 3. 2008 [cit. 20. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecnifinance.cz/clanek/poplatek-ze-psu-na-mnoho-zpusobu>>.

⁹⁴ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 46-47.

poplatku činí až 15 Kč za osobu a za každý i započatý den pobytu, není-li tento dnem příchodu. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou.⁹⁵

Zákon o místních poplatcích dále ještě upravuje⁹⁶: „Ubytovatel je povinen vést v písemné podobě evidenční knihu, do které zapisuje dobu ubytování, účel pobytu, jméno, příjmení, adresu místa trvalého pobytu nebo místa trvalého bydliště v zahraničí a číslo občanského průkazu nebo cestovního dokladu fyzické osoby, které ubytování poskytl. Zápisy do evidenční knihy musí být vedeny přehledně a srozumitelně. Tyto zápisy musí být uspořádány postupně z časového hlediska. Evidenční knihu ubytovatel uchovává po dobu 6 let od provedení posledního zápisu. Zpracování osobních údajů v evidenční knize se řídí zvláštním právním předpisem⁹⁷.“

K problematice se vztahují stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů, a to stanoviska⁹⁸:

- **č. 1/2001** – která upravuje pojem osobní údaje, s nimiž se pracuje při evidenci ubytovaných,
- **č. 2/2002** – stanovuje problematiku evidence ubytovaných a jaká data je možné žádat, a to jak od tuzemských, tak zahraničních hostů,
- **č. 3/2002** – stanovuje a podrobněji rozpracovává problematiku evidence v rámci zajištění místních poplatků za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- **č. 4/2002** – upravuje problematiku rodných čísel a nakládání s nimi.

1.4.3 Poplatek za užívání veřejného prostranství

Poplatek za užívání veřejného prostranství se vybírá na fyzických i právnických osobách za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí umístění zařízení sloužících k poskytování služeb, umístění stavebních, prodejních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní a sportovní akce a potřeby

⁹⁵ KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN – 80-7179-794-4.

⁹⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 2.

⁹⁷ Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

tvorby filmových a televizních děl. Z akcí pořádaných na veřejném prostranství bez vstupného, nebo jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely, se poplatek neplatí. Poplatku za užívání veřejného prostranství spočívajícího ve vyhrazení trvalého parkovacího místa nepodléhají osoby zdravotně postižené. U poplatku za užívání veřejného prostranství určí obec v obecně závazné vyhlášce místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství. Sazba poplatku činí až 10 Kč za každý i započatý metr čtvereční užívaného veřejného prostranství a den. Za užívání veřejného prostranství k umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí může obec zvýšit sazbu, až na její desetinásobek. Obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou.⁹⁹

Zpoplatnění se nemusí týkat všech veřejných prostranství. Proto je nutné provést přesnou specifikaci veřejných prostranství pro zvláštní užívání uvedením názvu místa nebo jinak blíže charakterizovat jejich umístění v obci, aby byla vyloučena jejich záměna a současně aby nebyla narušena právní jistota občanů. Předmětem poplatku za zvláštní užívání veřejného prostranství nemůže být jakékoliv užití bránící obecnému užívání, ale pouze takový způsob, který je obsažen v taxativním výčtu forem zvláštního užívání (§ 4 odst. 1 zákona o místních poplatcích). Zpoplatněním jakéhokoliv užití bránícího obecnímu užívání obec stanoví povinnost nad rámec a mimo meze zákona. Ustanovením § 4 odst. 5 zákona o místních poplatcích je stanovena horní hranice poplatku za užívání veřejného prostranství za každý i započatý metr čtvereční užívaného veřejného prostranství a den s tím, že obec může stanovit poplatek týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou. Z tohoto jakož ani z žádného dalšího ustanovení zákona o místních poplatcích nelze vyvodit poplatkovou povinnost vázanou na oznamovací povinnost poplatníka o ukončení užívání veřejného prostranství. Stanovení zvláštního sankčního poplatku za trvalé používání prostranství při překročení stanovené lhůty k odstranění zákonem o místních poplatcích neumožňuje.¹⁰⁰

⁹⁸ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 51-55.

⁹⁹ KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN – 80-7179-794-4.

¹⁰⁰ Nález Ústavního soudu č. 20/2001 Sb. ze dne 20. 11. 2001.

1.4.4 Poplatek ze vstupného

Zákon o místních poplatcích uvádí, že poplatek ze vstupného se vybírá ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce, sníženého o daň z přidané hodnoty, je-li v ceně vstupného obsažena. Dle litery zákona je z vstupné považována taková peněžitá částka, kterou účastník akce zaplatí za to, že se může dané akce zúčastnit. Z akcí, jejichž celý výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely, se poplatek neplatí.¹⁰¹

Sazba poplatku činí až 20% z úhrnné částky vybraného vstupného. Obec může po dohodě s poplatníkem poplatek stanovit paušální částkou. Poplatníkem je v tomto případě fyzická nebo právnická osoba, která akci pořádá.¹⁰²

Vstupné z prohlídek kulturních památek nelze zpoplatňovat a návštěvu hradu či zámku nelze pokládat za kulturní akci ve smyslu zákona o místních poplatcích. Zákon o místních poplatcích předpokládá vybírání poplatků ze vstupného v případech, kdy jde o jednorázovou kulturní akci, např. výstavu, taneční zábavu, konkrétní divadelní představení, apod. Kromě toho jsou prostředky z vybíraného vstupného na hrady a zámky jednoznačně určeny pro veřejně prospěšné účely se zaměřením na financování oprav a údržby objektů chráněných památkovými úřady a v takovém případě se místní poplatek neplatí.¹⁰³

1.4.5 Poplatek z ubytovací kapacity

Dle zákona o místních poplatcích je předmětem poplatku ubytovací kapacita v zařízeních určených k přechodnému ubytování za úplatu, a to v místech lázeňských anebo v místech soustředěného turistického ruchu. Z tohoto předmětu jsou vypuštěny následující kapacity¹⁰⁴:

- ubytovací kapacita v zařízeních sloužících pro přechodné ubytování studentů a žáků,
- ubytovací kapacita v zařízeních sloužících pro ubytování pracovníků fyzických a právnických osob, které tato zařízení vlastní nebo k nim mají právo hospodaření,

¹⁰¹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 6 odst. 1.

¹⁰² Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 6 odst. 2 a 3.

¹⁰³ Nález Ústavního soudu č. 20/1993 Sb. ze dne 14. 6. 1994.

¹⁰⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1 a 2.

- ubytovací kapacita ve zdravotnických nebo lázeňských zařízeních, pokud nejsou užívána jako hotelová zařízení,
- ubytovací kapacita v zařízeních sloužících sociálním a charitativním účelům.

U této úpravy dochází k jistým nejasnostem, a to hlavně ve chvíli, kdy v kapacitách, kde mají být ubytováni např. žáci či studenti, jsou ubytovány osoby jiné, např. členové rodiny. Zde není přímo jasné, jak by mělo být nahlíženo na zpoplatnění takových kapacit. V této oblasti je autorkami Jiráskovou a Šneberkovou zastáván následující názor: „Je nutné zdůraznit, že osvobození od poplatku se nevztahuje na osoby blízké těmto pracovníkům. Z daného vyplývá, že pokud jsou pracovníci ubytováni v objektu spolu se členy své rodiny, vztahuje se poplatek z ubytovací kapacity pouze na tyto členy.“¹⁰⁵ S tímto názorem nelze plně souhlasit, neboť samotné vyjmutí jednotlivých kapacit uvádí, že se poplatek netýká ubytovacích kapacit v zařízení sloužících pro přechodné ubytování studentů. Pokud by tedy student zde přechodně ubytoval člena své rodiny, dle tohoto zákonného vymezení by ke zpoplatnění nemělo dojít.

Poplatek platí osoby, které tato zařízení vlastní, nebo které mají k těmto zařízením právo hospodaření. Tyto osoby vedou také evidenční knihu o pobytu jednotlivých osob, jako je tomu obdobně u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt. Sazba poplatku činí až 4 Kč za každé využití lůžko a den. Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatek roční paušální částkou.¹⁰⁶

K této problematice se obdobně jako u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt vztahují stanoviska pro ochranu osobních údajů. Zároveň je potřeba zmínit rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČSR ze dne 17. 9. 1936. Zde se ve dvou bodech uvádí¹⁰⁷:

- Majitel pozemku, který pronajal pozemek za tím účelem, aby si nájemce na něm vystavěl rodinnou chatu, nepodléhá dávce (poplatku) z přechodného ubytování.
- Dávce z přechodného ubytování podléhá jenom takový pronájem místností, který se děje za tím účelem, aby nájemci byla poskytnuta místnost k ukojení jeho potřeby

¹⁰⁵ JIRÁSKOVÁ, Z. ŠNEBERKOVÁ, A. *Vzorová obecně závazná vyhláška o místních poplatcích po novele zákona*. Hradec Králové : E.I.A. – Ekonomická a informační agentura, 2003. ISBN 80-85490-84-6. S. 30.

¹⁰⁶ KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN – 80-7179-794-4.

¹⁰⁷ Nejvyšší správní soud ČSR Bohuslav A 12501/36 (14646/36) ze dne 17. 9. 1936.

být ubytován. Není tedy dávce podroben pronájem kabin v říčních lázních, které nejsou pronajímatelem zařízeny k bydlení (přespávání), i když jich nájemci občas k přespání použijí.

1.4.6 Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Tento poplatek má dvojí roli – roli rozpočtovou a roli regulační. Roli rozpočtovou mají všechny místní poplatky, protože jsou součástí rozpočtu obce. Role regulační je dána pouze některým a v podstatě se jedná o takovou roli, kdy poplatek má za úkol, aby jeho vybírání vedlo k určitému limitování. V případě poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst zde existuje určitá snaha, aby byl snížen pohyb motorových vozidel v konkrétních částech obce, zejména v částech historických. To má napomoci k lepšímu životnímu prostředí.¹⁰⁸

Osoby, které jsou k poplatku povinny, definuje zákon takto: „Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst platí fyzická nebo právnická osoba, které bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst.“¹⁰⁹ Naopak osobami, které jsou vyloučeny ze zpoplatnění, zákon definuje takto¹¹⁰:

- fyzické osoby mající trvalý pobyt nebo vlastníci nemovitosti ve vybraném místě, osoby jim blízké, manželé těchto osob a jejich děti,
- osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost ke své hospodářské činnosti nebo osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP a jejich průvodci.

Poplatek je vybírán formou udělení povolení k vjezdu, které je zpoplatněné. Díky tomuto povolení je pak držiteli umožněn vjezd do částí města, které jsou jinak uzavřené, respektive jejich průjezd je omezený. Sazba, která je v současné době stanovena, je

¹⁰⁸ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 131.

¹⁰⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10 odst. 1.

¹¹⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10 odst. 1.

v maximální výši 20 Kč za jeden den. Obec může po dohodě s poplatníkem stanovit poplatky také paušální částkou.¹¹¹

Zde je nepochybně nutné zmínit nálezy Ústavního soudu České republiky č. 23/2000 Sb., který se vyjádřil k problematice mostu, jako části města, která nemůže být zpoplatněna poplatkem za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst. Případ, který Ústavní soud řešil, se týkal zavedení tohoto poplatku v obci Dobřichovice, která na vlastní náklady postavila most, součást komunikace, a rozhodla se, že jeho přejezd bude zpoplatňován poplatkem za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst. Ústavní soud však s takovýmto jednáním nesouhlasil a danou část vyhlášky obce Dobřichovice č. 1/97 Sb. zrušil.

Odůvodnění Ústavního soudu bylo následující: „Jakkoli zákon „vybrané místo“ nedefinuje, gramatický a věcný výklad tohoto pojmu průjezd motorového vozidla po mostě, který je součástí pozemní komunikace, a jako takový slouží sjízdnosti pozemní komunikace a v tomto smyslu je její součástí, která (průjezdem po ní) je určena k obvyklému způsobu užívání komunikace, (obecné užívání) ze zmíněných znaků vylučuje. Proto také most přes řeku, navazující v obou směrech na pozemní komunikaci, nelze pokládat za „vybrané místo“ ve smyslu zákona. Takovým místem je totiž třeba rozumět ucelenější, zpravidla osídlenou lokalitu, kterou s vnějším světem (okolím) komunikace jako dopravní cesta spojuje.“¹¹²

Toto ustanovení potvrzuje i rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. 5. 2000. Zde se deklaruje, že obecné užívání pozemních komunikací není institutem soukromého práva, ale jde o veřejnoprávní oprávnění. Toto je objasněno tak, že účelová komunikace¹¹³ je pozemní komunikací¹¹⁴. V mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených zákonem smí každý užívat pozemní komunikace **bezplatně** obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny,

¹¹¹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10 odst. 2 a 3.

¹¹² Nález Ústavního soudu č. 23/2000 Sb. ze dne 11. 7. 2001.

¹¹³ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, § 7.

¹¹⁴ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 2.

pokud pro zvláštní případy nestanoví zákon o pozemních komunikacích¹¹⁵ nebo zvláštní předpis jinak.¹¹⁶

1.4.7 Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

Opět se jedná o případ poplatku, který má regulační roli, které lze přisoudit až restriktivní charakter. Toto je patrné i na výši poplatku, která může dosahovat až částky 5 000 Kč, přičemž minimum je 1 000 Kč¹¹⁷. Poplatek je vybírán na 3 měsíce, během roku tedy může provozovatel za jeden automat zaplatit až 20 000 Kč, pokud bude provozovat automaty v obci, která má poplatek nastavený na maximální hranici.

Předmětem poplatku je provozovaný výherní hrací přístroj, na který bylo vydáno povolení k provozování ve smyslu zákona o loteriích a jiných podobných hrách¹¹⁸. Zákon o místních poplatcích používá legislativní zkratku vymezenou zákonem o loteriích a jiných podobných hrách: „výherní hrací přístroj“ je elektronicky nebo elektromechanicky řízený přístroj, jehož pomocí se provozují sázkové hry.¹¹⁹

Z § 10a odst. 1 a 3 zákona o místních poplatcích, že poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj podléhá každý povolený hrací přístroj a zároveň že sazba poplatku za každý výherní hrací přístroj na tři měsíce činí od 1 000 Kč do 5 000 Kč. Samo gramatické znění uvedeného ustanovení tedy ukazuje, že sazba poplatku nezávisí na faktickém provozu výherního hracího přístroje, tzn., že zde není prostor např. pro zohledňování otevírací doby příslušné provozovny, poruchovosti přístrojů a podobně, nýbrž že se jedná o poplatek paušální, který se hradí za určité časové období.¹²⁰

Z hlediska provozování je důležitá skutečnost, že zákon o loteriích a jiných podobných hrách definuje následující: „Provozování výherních hracích přístrojů nesmí být povoleno ve školách, školských zařízeních, v zařízeních sociální a zdravotní péče, v budovách

¹¹⁵ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, § 19.

¹¹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 178/99 ze dne 3. 5. 2000.

¹¹⁷ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10a odst. 2.

¹¹⁸ Zákon ČNR č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994 Sb.

¹¹⁹ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 131.

¹²⁰ Usnesení Ústavního soudu I. 249/1999 Sb. ze dne 7. 9. 1999.

státních orgánů a církví, jakož i v sousedství uvedených budov. Okruh vzdálenosti do 100 m od těchto budov může stanovit obec vyhláškou.¹²¹

Zákonem je tak obcím svěřeno, aby vytvořily ochranné pásmo v rozsahu do 100 metrů od budov, v nichž a jejich sousedství je provozování výherních hracích přístrojů zakázáno ex lege. Obec tady může obecně závaznou vyhláškou stanovit, že provozování výherních hracích přístrojů je zakázáno ve vzdálenosti až do 100 metrů od škol, školských zařízení, zařízení sociální a zdravotní péče, budov státních orgánů církví.¹²²

1.4.8 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Poplatek má jednoznačně charakter rozpočtový, aby mohly být zaplacený služby svážení a odstraňování odpadu. Odpad je nutné chápat jako movitou věc, která se pro vlastníka stala nepotřebnou, a ten se jí zbavuje s úmyslem ji odložit, nebo která byla vyřazena na základě zvláštního právního předpisu¹²³. Okruh věcí, které zákon o odpadech považuje při dodržení zákonných podmínek za odpad, je uveden v příloze č. 1¹²⁴ zákona o odpadech.¹²⁵

Poplatníka tohoto poplatku definuje zákon následujícím dvojím způsobem¹²⁶:

- fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt; za domácnost může být poplatek odváděn společným zástupcem, za rodinný nebo bytový dům vlastníkem nebo správcem; tyto osoby jsou povinny obci oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádějí,
- fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba; má-li k této

¹²¹ Zákon ČNR č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994 Sb., § 17 odst. 11.

¹²² KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN – 80-7179-794-4.

¹²³ Např. zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, nebo zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁴ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, Příloha č. 1.

¹²⁵ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 131.

¹²⁶ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10b odst. 1.

stavbě vlastnické právo více osob, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně, a to ve vyšší odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu.

Sazbu poplatku tvoří částka až 20 Kč za osobu a kalendářní rok a částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu až 250 Kč za osobu a kalendářní rok. Obec ve vyhlášce stanoví rozúčtování nákladů na zpracování netříděného komunálního odpadu na osobu. V případě změny místa trvalého pobytu nebo vlastnictví stavby, která je určena k individuální rekreaci v průběhu roku, se uhradí poplatek v průměrné výši, která odpovídá počtu měsíců pobytu nebo vlastnictví stavby v příslušném kalendářním roce. Dojde-li ke změně v průběhu kalendářního měsíce, je pro stanovení počtu měsíců rozhodný stav na konci tohoto měsíce.¹²⁷

V zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, je obsaženo následující ustanovení: „Obec může ve své samostatné působnosti stanovit obecně závaznou vyhláškou obce systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na jejím katastrálním území, včetně nakládání se stavebním odpadem.“¹²⁸

Zároveň je však důležité, že v tomto zákoně je upravován, na základě § 17 tohoto zákona, další poplatek, a to poplatek za komunální odpad. Zde se uvádí následující:¹²⁹ „Obec může obecně závaznou vyhláškou¹³⁰ stanovit a vybírat poplatek za komunální odpad vznikající na jejím území. Poplatek nelze stanovit současně s místním poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle zvláštního zákona¹³¹.“ Zde se tedy objevuje poplatek, který není v zákoně o poplatcích definován, ale přesto je možné jej vybírat, ale pouze v případě, že nebude poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů obcí zaveden.

¹²⁷ KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN – 80-7179-794-4.

¹²⁸ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, § 17 odst. 2.

¹²⁹ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, § 17a odst. 1.

¹³⁰ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, § 17 odst. 2.

¹³¹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 10b.

K této problematice se váže i náleze Ústavního soudu ČR¹³², který ukládá, že ač není poplatek za komunální odpad definován v zákoně o místních poplatcích, stále je definován v zákoně o odpadech a naplňuje tak podstatu Čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, kde se uvádí: „Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.“¹³³

Obec je oprávněna zakotvit v obecně závazné vyhlášce vydané na základě ustanovení § 10b zákona o místních poplatcích, osvobození či úlevu od poplatků¹³⁴ za předpokladu, že tím nedochází k obcházení zákona a diskriminaci poplatníků. Při posuzování této skutečnosti netřeba zkoumat smysl a účel daného osvobození. Pokud příslušné znění zákona č. 185/2001 Sb. nepředpokládalo, že obec může od fyzických osob za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vybírat úhradu na smluvním základě, nemůže obecně závazná vyhláška stanovovat takové „osvobození“ od poplatku, které následně umožňuje obci pro jednu kategorii poplatníků zavést takovou smluvní úhradu, jež je v zásadě v nižší výši, než činí poplatková povinnost. Jiný postup představuje porušení výše citovaného zákona a současně znamená obcházení § 10b odst. 3 zákona o místních poplatcích. Toto ustanovení vymezuje, jak mají být náklady obce na komunální odpad rozděleny mezi dvě kategorie poplatníků (s trvalým bydlištěm v obci a bez něj). Důsledkem toho je, že dochází k diskriminaci, kdy jedna skupina poplatníků je protiprávně (a nedůvodně) znevýhodněna před druhou.¹³⁵

Nález ústavního soudu ze dne 24. 1. 1995 se zabývá skutečností, že „obec má povinnost dle zákona¹³⁶ zabezpečovat čistotu a pořádek v obci, odvoz domovního odpadu, jakož i jeho nezávadnou likvidaci“¹³⁷. Z tohoto titulu, jak Ústavní soud rozhodl, není možné uvalit jiný poplatek na zaplacení těchto služeb, než je poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, případně poplatek za komunální odpad, jak bylo výše popsáno.

¹³² Nález Ústavního soudu č. 14/2000 Sb. ze dne 10. 1. 2001.

¹³³ Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů, Čl. 11 odst. 5.

¹³⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 14 odst. 2.

¹³⁵ Nález Ústavního soudu č. 16/2002 Sb. ze dne 10. 12. 2002.

¹³⁶ Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 14 odst. 1 písm. r. (Nález vycházel ještě z původního zákona o obcích, který byl nahrazen zákonem č. 128/2000 Sb.)

¹³⁷ Nález Ústavního soudu č. 27/1994 Sb. ze dne 24. 1. 1995.

1.4.9 Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku

Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace platí vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možností připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace po 1. 1. 2002¹³⁸. Má-li k tomuto stavebnímu pozemku vlastnické právo více subjektů, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně. Poplatek se platí obci, na jejímž území se nachází stavební pozemek. Sazba poplatku nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s touto možností. Cena stavebního pozemku v obci podle zvláštního právního předpisu¹³⁹ v kalendářním roce, ve kterém nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí¹⁴⁰ pro stavbu vodovodu nebo kanalizace obcí vybudované. Výše sazby na jeden metr čtvereční zhodnoceného stavebního pozemku stanoví obec v obecně závazné vyhlášce.¹⁴¹

Jde o infrastrukturní poplatek, který se týká místních infrastrukturních investic lokalizovaných v daném teritoriu, jimiž se zvyšuje hodnota pozemků. Společenský režijní kapitál reprezentuje nutné investice, na nichž závisí hospodářský rozvoj (zejm. ve sférách dopravy, energetiky a spojů). Jde o vysoké kapitálové náklady, jež jsou ve většině případů nedělitelné, závisejí na výdajích z veřejných rozpočtů. Zákon poplatkem za zhodnocení stavebního pozemku chce limitovat působení lokalizovaného společenského režijního kapitálu jako pozitivní externality – jedná se o dílčí internalizaci externalit¹⁴².

1.4.10 Porovnání staré a nové úpravy místních poplatků

Úprava místních poplatků se měnila k roku 2003, kdy byla pro zákon o místních poplatcích přijata novela č. 229/2003 Sb., která pozměnila úpravu sazeb a dalších prvků místních poplatků.

¹³⁸ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁹ Vyhláška č. 279/1997 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997Sb., o oceňování majetku.

¹⁴⁰ Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) , ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴¹ KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN – 80-7179-794-4.

¹⁴² Snaha odstranit vliv externalit (vedlejších dopadů), které vznikají při určitých činnostech.

Tabulka 2: Změny v zákoně o místních poplatcích vlivem zákona č. 229/2003 Sb.

Druh poplatku	Před novelou	Po novele
Ze psů	Vlastník psa, až 1 000 Kč/rok, za 1 psa staršího 6 měsíců, důchodci až 200 Kč, za každého dalšího psa až o 50% více.	Držitel psa, až 1 500 Kč/rok, za 1 psa staršího 3 měsíců, důchodci až 200 Kč, za každého dalšího psa až o 50% více.
Za lázeňský a rekreační pobyt	Až 15 Kč/den, popř. stanovený paušál.	
Za užívání veřejného prostranství	Až 10 Kč na m ² /den; umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí – až desetinásobek, popř. stanovený paušál.	
Ze vstupného	Až 20% z vybraného vstupného (včetně DPH), popř. dohodnutý paušál.	Až 20% z vybraného vstupného (bez DPH), popř. dohodnutý paušál.
Z ubytovací kapacity	Až 2 Kč z využitého lůžka/den, popř. dohodnutý paušál.	Až 4 Kč z využitého lůžka/den, popř. dohodnutý paušál.
Za povolení ke vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města	Až 20 Kč/den, popř. dohodnutý paušál.	
Z výherních hracích přístrojů	1 000 až 5 000 Kč/3 měsíce.	
Z komunálních odpadů	Až 250 Kč na osobu/kalendářní rok za provoz systému komunálních odpadů; až 250 Kč na osobu/kalendářní rok ze skutečných nákladů předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu.	
Za zhodnocení stavebního pozemku	Maximálně rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na vodovod a kanalizaci a ceny pozemku s touto možností.	
Prominutí poplatku	Obec; prominutí poplatku poplatkovému subjektu (poplatníkovi i plátcí). MF ČR: prominutí příslušenství poplatku poplatkovému subjektu (poplatníkovi i plátcí).	Obec; prominutí poplatku i příslušenství poplatku pouze poplatníkovi.

Zdroj: PELC (2004)¹⁴³

¹⁴³ PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004.* Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0. S. 23.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 MÍSTNÍ POPLATKY OBCÍ V OKRESE VYŠKOV

V praktické části se práce chce zabývat místními poplatky ve vybraných obcích okresu Vyškov. Druhá kapitola bude obecně pojednávat o jednotlivých vyhláškách, které jsou ve vybraných obcích přijaty, aby třetí kapitola mohla tyto vyhlášky analyzovat a porovnat. Obcemi, které byly z okresu Vyškov vybrány, jsou:

- Vyškov,
- Slavkov u Brna,
- Rousínov,
- Bučovice,
- Brankovice.

2.1 Místní poplatky města Vyškov

Vyškov je v současné době centrem regionu, což zůstalo zachováno i po zrušení statutu okresního města, i když v určitých oblastech, například soudnictví, je pojem okres stále zachován, podobně je tomu i v geografickém rozdělení země podle NUTS, respektive podle LAU, kde okres je stále důležitou jednotkou, která se dále dělí pouze na jednotlivé obce. Okres má v současné terminologii označení LAU 1, dříve NUTS 4.¹⁴⁴

Následující tabulka uvádí základní statistické údaje, které se k obci váží:

Tabulka 3: Statistické údaje města Vyškov

Statut	Město
Katastrální výměra	5 040 ha
Počet obyvatel	22 374 obyvatel
Počet obyvatel v produktivním věku	14 392 obyvatel
Průměrný věk	35,1 let

Zdroj: Města a obce¹⁴⁵

¹⁴⁴ *Klasifikace CZ-NUTS* [online] z 15. 11. 2007. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW:

<http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_cz_nuts_nuts_208>.

¹⁴⁵ *Vyškov* [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-18857.htm>>.

Ve městě Vyškov byly platné, anebo jsou v současné době platné (tučně zvýrazněné) následující obecně závazné vyhlášky:

- Vyhláška č. 7/2003, o místních poplatcích,
- Vyhláška č. 2/2004, změna vyhlášky č. 7/2003, o místních poplatcích,
- **Vyhláška č. 8/2003, o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj,**
- Vyhláška č. 1/2007, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- **Vyhláška č. 4/2008, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,**
- **Vyhláška č. 1/2008, o místních poplatcích.**

2.1.1 Porovnání vyhlášek o místních poplatcích

Vzhledem k tomu, že problematika předmětu poplatku, poplatníka jsou většinou dány zákonem, bude se tato část práce zabývat hlavně sazbami jednotlivých poplatků, které jsou obci od obce velmi různorodé a variabilní, případně také osvobozeními a úlevami, které v některých obcích mohou a nemusejí být poskytnuty, podle toho, jak to zákon dovozuje. Dle původní vyhlášky č. 7/2003 se ve Vyškově vybíraly tyto místní poplatky¹⁴⁶:

- poplatek ze psů,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj (upraven samostatnou obecně závaznou vyhláškou města),
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (upraven samostatnou obecně závaznou vyhláškou města).

¹⁴⁶ Vyhláška města Vyškov č. 7/2003, o místních poplatcích, Oddíl I.

V současné době je poplatků o jeden méně, a to proto, že město nevybírá poplatek ze vstupného¹⁴⁷, ostatní poplatky jsou nadále vybírány. Poplatek ze psů je jedním z nejkomplicovaněji upravovaných. Je zde několik faktorů, které ovlivňují výši poplatku. Těmito faktory jsou hlavně počet psů, které má držitel u sebe, charakter samotného držitele a také je výše poplatků závislá na místě bydliště a na charakteru bydliště. V následující tabulce je uvedeno, jaká byla původní úprava dle vyhlášky č. 7/2003. Tato úprava je shodná i se současným sazebníkem poplatku za psa.

Tabulka 4: Místní poplatek ze psů na kalendářní rok v obci Vyškov dle vyhlášky č. 7/2003

		Za prvního psa	Za každého dalšího psa
1	Poplatek za psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmů, anebo poživatel sirotčího důchodu	200 Kč	200 Kč
2	Poplatek za psa umístěného v obytném domě do 2 bytových jednotek (rodinném domě)	360 Kč	720 Kč
3	Poplatek za psa umístěného v obytném domě o více než 2 bytových jednotkách	1 000 Kč	1 500 Kč
4	Poplatky v částech města – Opatovice, Lhota, Rychtářov, Pařezovice a Hamiltony:		
	a) podle bodu 1 tabulky	120 Kč	180 Kč
	b) podle bodů 2 a 3 tabulky	240 Kč	480 Kč
5	Poplatek za psa užívaného k výkonu povolání, k podnikatelské činnosti a ke střežení objektů	1 000 Kč	1 400 Kč

Zdroj: Vyhláška č. 7/2003¹⁴⁸

Osvobození jsou poskytována dle zákona o místních poplatcích¹⁴⁹, úlevy určeny nejsou. Pokud se týká poplatku za užívání veřejného prostranství, Vyškov se dělí do tří částí:

- historická část města Vyškov,

¹⁴⁷ Vyhláška města Vyškov č. 1/2008, o místních poplatcích, Čl. 1.

¹⁴⁸ Vyhláška města Vyškov č. 7/2003, o místních poplatcích, Čl. 4.

¹⁴⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 2.

- Smetanovy sady a ostatní plochy města,
- části města Opatovice, Lhota, Rychtářov, Pařezovice a Hamiltony.

V těchto městských částech jsou poplatky různé, a to vystupňované podle určitých kritérií. Dřívější úprava místních poplatků ve městě rozlišovala pouze tři skupiny užívání veřejného prostranství, pro které byly určeny různé sazby, v současné době je problematika mnohem komplikovanější a je určeno celkem 10 druhů užití veřejného prostranství (ale v podstatě se jedná pouze o podrobnější a jasnější rozepsání původních tří druhů), které mají různé sazby a to ještě zvlášť pro tři části města, na které se Vyškov dělí.

Nejprve k úpravě vyhrazení trvalého místa pro parkování. Původní vyhláška v tomto ohledu nerozlišovala na části města, všude stálo vyhrazení tohoto místa 5 000 Kč na rok¹⁵⁰. Ani současná vyhláška č. 1/2008 v tomto ohledu nerozlišuje podle částí města, pouze částka se zvýšila na 9 000 Kč ročně¹⁵¹.

Pokud se pak týká ostatní druhů užití veřejného prostranství pro jednotlivé části, tak v historické části města se poplatky pohybují ve výši 3 až 50 Kč na započatá m² a za každý započatý den. V části Smetanových sadů a ostatních ploch jsou to částky od 2 do 25 Kč a v částech města Opatovice, Lhota, Rychtářov, Pařezovice a Hamiltony se tato částka pohybuje od 1 do 12 Kč na m² na den. Oproti minulé vyhlášce zde došlo v podstatě pouze ke zvýšení částek ve vyjmenovaných městských částech, kde nejvyšší poplatek dosahoval výše 3 Kč, nikoli současných 12 Kč.¹⁵²

Poplatek za povolení k vjezdu byl vybírán a stále je vybírán dvěma způsoby, a to buď jednorázově, anebo paušálně. Jednorázový poplatek je ve výši 20 Kč za vjezd do pěší zóny, paušálně je stanoveno, že povolení s vyznačením registrační značky stojí 4 000 Kč na rok a povolení bez označení registrační značky (přenosné) stojí 6 000 Kč na rok. Výše poplatků se s novou vyhláškou nezměnila.¹⁵³ Od tohoto poplatku jsou osvobozeny následující osoby¹⁵⁴:

¹⁵⁰ Vyhláška města Vyškov č. 7/2003, o místních poplatcích, Čl. 14.

¹⁵¹ Vyhláška města Vyškov č. 1/2008, o místních poplatcích, Čl. 14.

¹⁵² Vyhláška města Vyškov č. 1/2008, o místních poplatcích, Čl. 14.

¹⁵³ Vyhláška města Vyškov č. 1/2008, o místních poplatcích, Čl. 21.

¹⁵⁴ Vyhláška města Vyškov č. 1/2008, o místních poplatcích, Čl. 22.

- fyzické osoby, které mají trvalý pobyt nebo vlastní nemovitost ve vybraném místě, osoby jim blízké, manželé těchto osob a jejich děti,
- osoby, které jsou držiteli průkazů ZTP a jejich průvodci,
- osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost ke své hospodářské činnosti,
- právnické a fyzické osoby provozující zdravotnické a sociální služby, provádějící úklidové práce a svoz odpadů, policie, hasiči, pohřební služba a spoje při výkonu povolání,
- osoby zajišťující odstranění havárií inženýrských sítí,
- město Vyškov a jím zřízené příspěvkové organizace.

Jak již bylo výše zmíněno, dřívější úprava počítala i s poplatkem ze vstupného, současná již tento neustanovuje. Zde obec Vyškov vybírala následující výše poplatku (kromě akcí, které mají charitativní, anebo veřejně prospěšný účel, tyto jsou od poplatku osvobozeny)¹⁵⁵:

- 5% z akcí sportovního charakteru,
- 10% z akcí kulturního charakteru,
- 15% z akcí prodejního a reklamního charakteru.

Více úprav vyhlášky o místních poplatcích neupravují, poplatky za odpad a za výherní hrací přístroje jsou upravovány samostatnými vyhláškami.

2.1.2 Ostatní poplatky města Vyškov

Od roku 2003 upravuje problematiku poplatku za provozovaný výherní automat vyhláška č. 8/2003, která stanovuje, že poplatek je v maximální možné výši, a to ve výši 5 000 Kč na jeden automat na 3 měsíce.¹⁵⁶ Zde nelze předpokládat, že by se vyhláška měla měnit. U tohoto poplatku nejsou poskytovány úlevy ani osvobození.

Mnohem častěji je upravována problematika poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Zde se

¹⁵⁵ Vyhláška města Vyškov č. 7/2003, o místních poplatcích, Čl. 28.

¹⁵⁶ Vyhláška města Vyškov č. 8/2003, o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj, Čl. 4.

vyhláška mění v podstatě každý rok. Vyhláška č. 1/2007 nahradila vyhlášku č. 4/2006, přičemž v současné době je již platná vyhláška nová č. 4/2008. Vyhláškou č. 1/2007 bylo stanoveno, že výše poplatku bude celkem 492 Kč za rok 2008, a to proto, že se skládá ze dvou částek – 242 Kč samotný poplatek a 250 Kč jako částka určená na pokrytí nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu.¹⁵⁷ Pro rok 2009 zůstala výše poplatku nezměněna. Vychází se zde z výpočtu nákladů, kdy náklady na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu byly v roce 2006 408,83 Kč¹⁵⁸ na obyvatele a v roce 2007 418,41 Kč¹⁵⁹ na obyvatele. Proto je stanovena maximální částka, tedy 250 Kč, protože zákon o místních poplatcích více nedovoluje.

Od poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů jsou osvobozeny tyto osoby¹⁶⁰:

- fyzické osoby hlášené k trvalému pobytu v Ústavu sociální péče pro dospělé a v Domově – penzionu důchodců nebo fyzické osoby, které se zde dlouhodobě zdržují a tuto skutečnost doloží potvrzením,
- děti do konce kalendářního roku, v němž se narodily,
- občané od roku, v němž dosáhnou 80 let věku,
- fyzické osoby, které se v místě trvalého pobytu nezdržují z důvodu výkonu trestu odnětí svobody a tuto skutečnost doloží potvrzením,
- fyzické osoby, které se v místě trvalého pobytu nezdržují z důvodu umístění v náhradní rodinné péči, a tato skutečnost bude doložena,
- fyzické osoby, které se v místě trvalého pobytu nezdržují z důvodu prokazatelného, dlouhodobého, soustavného pobytu v zahraničí (po dobu minimálně šesti měsíců) a toto doloží potvrzením, cizojazyčné doklady musí být opatřeny překladem do češtiny.

¹⁵⁷ Vyhláška města Vyškov č. 1/2007, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Čl. 3.

¹⁵⁸ Vyhláška města Vyškov č. 1/2007, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Čl. 3.

¹⁵⁹ Vyhláška města Vyškov č. 4/2008, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Čl. 3.

¹⁶⁰ Vyhláška města Vyškov č. 4/2008, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Čl. 5.

2.2 Místní poplatky města Slavkov u Brna

Statistické údaje obce Slavkov u Brna jsou následující:

Tabulka 5: Statistické údaje města Slavkov u Brna

Statut	Město
Katastrální výměra	1 495 ha
Počet obyvatel	5 942 obyvatel
Počet obyvatel v produktivním věku	3 648 obyvatel
Průměrný věk	36,1 let

Zdroj: Města a obce¹⁶¹

Ve Slavkově u Brna jsou v rámci místních poplatků platné následující obecně závazné vyhlášky:

- Vyhláška č. 38/2002, o místních poplatcích,
- Vyhláška č. 5/2003, kterou se mění obecně závazná vyhláška č. 38/2002 o místních poplatcích ve znění obecně závazné vyhlášky č. 44/2003,
- Vyhláška č. 44/2002, o poplatku ze psů,
- Vyhláška č. 2/2007, o poplatku za komunální odpad,
- Vyhláška č. 2/2008, o změně obecně závazné vyhlášky č. 2/2007, kterou se stanovuje poplatek za komunální odpad ve znění vyhlášky č. 8/2007.

2.2.1 Místní poplatky ve Slavkově u Brna podle vyhlášky č. 38/2002 a její novely

V nadpisu zmíněná vyhláška stanovuje tyto místní poplatky¹⁶²:

- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze psů,
- poplatek ze vstupného,

¹⁶¹ Slavkov u Brna [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW:

<<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-15030.htm>>.

¹⁶² Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o místních poplatcích ve znění vyhlášek 44/2002 a 5/2003, Čl.

1.

- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj.

Místní poplatek za užívání veřejného prostranství je stanoven v následujících sazbách¹⁶³:

- 0,50 Kč za umístění stavebního zařízení a stavebního materiálu při ostatní stavební činnosti nad 3 dny (za m² a den),
- 1 Kč za zábor pro výkopové práce (za m² a den),
- 10 Kč za umístění zařízení k poskytování služeb za každých započatých (za 10m² a den), za krátkodobé umístění prodejního zařízení (za m² na den) a za krátkodobé umístění reklamního zařízení při jednorázových akcích (za m² na den),
- 20 Kč za umístění plakátu na plakátovací plochu bez ohledu na velikost a dobu za 1 ks,
- 50 Kč za umístění stavebního zařízení a stavebního materiálu při stavbě rodinného domu a jeho opravě nad 3 dny (za každý započatý měsíc, paušální poplatek), za umístění dlouhodobého reklamního zařízení (za m² na měsíc), za užívání veřejného prostranství k umístění lunaparků a jiných obdobných atrakcí (za atrakci na den),
- 100 Kč za jednorázový prodej z automobilu (na den a vozidlo), za užívání veřejného prostranství pro účely natáčení filmových a televizních děl a pro kulturní a sportovní akce, mimo akce pro děti a mládež (za 100 m² a den),
- 150 Kč za trvalé umístění prodejního zařízení (ročně za m²),
- 200 Kč za umístění sezónního zařízení jako jsou restaurační stolky a zahrádky sloužící k občerstvení v době od 1. 5. – 30. 9. (měsíční paušál),
- 250 Kč za umístění cirkusových stanů (za stan a den),
- 1 000 Kč za vyhrazení trvalého parkovacího místa pro osobní vozidlo (na rok),
- 2 000 Kč za vyhrazení trvalého parkovacího místa pro nákladní vozidla, autobusy a jiná vozidla (na rok).

Zde je patrné, že Slavkov u Brna, jako poměrně významné místo české historie, zpracovalo problematiku poplatků za užívání veřejného prostranství poměrně komplexně,

¹⁶³ Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o místních poplatcích ve znění vyhlášek 44/2002 a 5/2003, Čl. 7.

což dokazuje i skutečnost, že je stanoveno hned několik paušálních poplatků. Osvobození od poplatku se týká akcí bez vstupného, akcí s charitativním či veřejně prospěšným účelem, vyhrazení parkovacího místa pro invalidní osoby a umístění reklamních tabulí do 1 m² před kamennými obchody po dobu prodeje.¹⁶⁴

Poplatek ze psů došel určitého vývoje, neboť byl novelizován vyhláškou č. 44/2002, kde se měnily sazby poplatku. Původně vyhláška o místních poplatcích ve Slavkově určovala následující výše poplatku¹⁶⁵:

- 150 Kč za prvního psa v rodinném domě,
- 300 Kč za každého dalšího psa v rodinném domě,
- 500 Kč za prvního psa chovaného v bytě obytného domu,
- 1 000 Kč za každého dalšího psa chovaného v bytě obytného domu.

Vyhláška č. 44/2002 stanovila jiné výše poplatku, ale i odlišný systém na nazírání na držitele psů. Naprosto se zde vytratilo rozlišení poplatku podle charakteru bydliště. V současné době tedy platí tyto sazby¹⁶⁶:

- 250 Kč za prvního psa,
- 375 Kč za každého dalšího psa,
- 200 Kč za prvního psa, pokud je držitelem poživatel starobního, invalidního a vdovského důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmu,
- 300 Kč za každého dalšího psa, pokud je držitelem poživatel starobního, invalidního a vdovského důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmu.

Zde je nutné si všimnout, že vyhláška uvádí pojem vlastník, nikoli držitel. V tomto ohledu by bylo lépe vyhlášku novelizovat, aby zde nedocházelo k záměně pojmů, protože jak vyplývá ze zákona, a jak již bylo v textu vysvětleno, poplatníkem je držitel. Ve vyhlášce č. 38/2002 je poplatník definován jako držitel, proto by nemělo být vyhláškou č. 44/2002 řečeno něco jiného.

¹⁶⁴ Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o místních poplatcích ve znění vyhlášek 44/2002 a 5/2003, Čl. 9.

¹⁶⁵ Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o místních poplatcích ve znění vyhlášek 44/2002 a 5/2003, Čl. 12.

¹⁶⁶ Vyhláška města Slavkov u Brna č. 44/2002, o poplatku ze psů, Čl. 1.

Poplatek ze vstupného je dán jednoduše desetiprocentní sazbou ze vstupného¹⁶⁷, která je určena pro všechny typy akcí. Osvobození ani úlevy vyhláška nestanovuje. Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj je dán ve své maximální výši 5 000 Kč na přístroj na 3 měsíce¹⁶⁸, pokud je provozován kratší dobu, než 3 měsíce, dojde k poměrnému vyměření poplatku. V rámci poplatku nejsou stanoveny osvobození či úlevy.

2.2.2 Poplatek za komunální odpad

Slavkov u Brna je jedinou analyzovanou obcí, jež uplatňuje poplatek za komunální odpad. Jak bude patrné ze sazeb, u tohoto poplatku je jiný režim.

Sazby dosáhly určitého vývoje, a tak následující rozpis poplatků bude v závorce obsahovat sazby, které byly používány dříve, tedy které byly vyhlášeny vyhláškou č. 2/2007. Současné sazby jsou však dány vyhláškou 2/2008 a jsou platné od 1. 1. 2009. Sazby jsou tedy následující¹⁶⁹:

- 1 700 Kč (1 500 Kč) na rok za týdenní svoz nádoby o objemu 110 l,
- 1 300 Kč (1 150 Kč) na rok za čtrnáctidenní svoz nádoby o objemu 110 l,
- 1 080 Kč (1 020 Kč) na rok za měsíční svoz nádoby o objemu 110 l,
- 16 500 Kč (14 800 Kč) na rok za týdenní svoz nádoby o objemu 1 110 l,
- 90 Kč (85 Kč) za jednorázový svoz nádoby o objemu 110 l,
- v současnosti zrušeno (90 Kč) za pytlový svoz – pytel o objemu 70 l.

U poplatku nejsou ustanoveny žádná osvobození ani úlevy. Dle výše zmíněných sazeb je patrné, že poplatek za komunální odpad lze považovat za do jisté míry spravedlivější a pro obec i efektivnější. Občan si vybere takový systém svozu odpadu, který mu vyhovuje a zaplatí obci požadovaný poplatek. Obec, v tomto případě tedy Slavkov u Brna, se postará o svoz, který je v obci dán vyhláškou č. 1/2007 o stanovení systému shromazďování

¹⁶⁷ Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o místních poplatcích ve znění vyhlášek 44/2002 a 5/2003, Čl. 19.

¹⁶⁸ Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o místních poplatcích ve znění vyhlášek 44/2002 a 5/2003, Čl. 26.

¹⁶⁹ Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o poplatku za komunální odpad, Čl. 2, a vyhláška č. 2/2008, o změně obecně závazné vyhlášky č. 2/2007, kterou se stanovuje poplatek za komunální odpad ve znění vyhlášky č. 8/2007, Čl. 1.

ní, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního a stavebního odpadu. Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, pokud je stanoven poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, není možné stanovit poplatek za komunální odpad, a platí to i naopak. Vyhláškou č. 1/2007 je tedy stanoveno, že se bude vybírat poplatek za komunální odpad, který je tak jediným poplatkem v obci, jež se týká zpoplatnění nakládání s odpadem.

2.3 Místní poplatky města Rousínov

Rousínov je druhou nejmenší obcí, která byla pro potřeby práce vybrána. I když druhá nejmenší podle počtu obyvatel. Co do velikosti není toto město na posledním místě ve vybraných, jak ukazují jeho statistické údaje:

Tabulka 6: Statistické údaje města Rousínov

Statut	Město
Katastrální výměra	2 305 ha
Počet obyvatel	4 913 obyvatel
Počet obyvatel v produktivním věku	3 000 obyvatel
Průměrný věk	39 let

Zdroj: Města a obce¹⁷⁰

Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně malé město, je problematika místních poplatků řešena poměrně jednoduše, a to pouze jednou obecně závaznou vyhláškou. Alespoň tedy do konce roku 2008, kdy obec zavádí pátý poplatek, jak bude následně rozebráno. Platnými vyhláškami, které se přímo týkají místních poplatků v jednotlivých obcích, jsou:

- Vyhláška č. 6/2003, o místních poplatcích,
- Vyhláška č. 3/2008 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních opadů.

¹⁷⁰ Rousínov [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-14192.htm>>.

2.3.1 Místní poplatky ve městě Rousínov podle vyhlášky 6/2003

Dle vyhlášky č. 6/2003, která začala být platná ke dni 1. 1. 2004, se stanovují celkem 4 poplatky, které obec vybírá¹⁷¹:

- poplatek ze psů,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj.

Sazba u poplatku za psa je stanovena pro 6 různých případů držení psa, případně psů¹⁷²:

- 200 Kč za prvního psa v rodinném domě,
- 300 Kč za druhého a každého dalšího psa v rodinném domě,
- 500 Kč za psa chovaného v ostatních obytných domech,
- 750 Kč za druhého a každého dalšího psa chovaného v ostatních obytných domech,
- 200 Kč za prvního psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmů anebo poživatel sirotčího důchodu,
- 300 Kč za druhého a každého dalšího psa, jehož držitelem je osoba uvedená v předchozím bodě.

Jak je z poplatků patrné, nejedná se o příliš velké částky, respektive spíše jde o průměrné stanovení poplatků za psa. Od poplatku jsou osvobozeny osoby, které ustanovuje zákon o místních poplatcích¹⁷³, úlevy poskytnuty nejsou.

Pro poplatek za užívání veřejného prostranství vyhláška nestanovuje různé části obce, pouze taxativně vyjmenovává, který částí se poplatek týká. Toto vyjmenování není pro potřeby práce zásadní, proto se omezí pouze na vyjmenování jednotlivých druhů, které

¹⁷¹ Vyhláška města Rousínov č. 6/2003, o místních poplatcích, Čl. 1.

¹⁷² Vyhláška města Rousínov č. 6/2003, o místních poplatcích, Čl. 1.

¹⁷³ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 2.

jsou tímto poplatkem zpoplatněny. Pro všechny části obce je zde jednotná výše poplatku u jednotlivých druhů zpoplatněných činností (poplatek je za m² na 1 den)¹⁷⁴:

- 1 Kč za provádění výkopových prací, za umístění a provoz lunaparků, cirkusů a jiných obdobných atrakcí a za vyhrazení trvalého parkovacího místa (zde není určena vyhláškou žádná paušální částka na celý rok),
- 3 Kč za umístění skládek,
- 5 Kč za umístění zařízení sloužícího pro poskytování služeb, za umístění stavebního zařízení, za umístění reklamního zařízení, za užívání veřejného prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce, za užívání veřejného prostranství pro potřeby tvorby filmových a televizních děl,
- 25 Kč za umístění zařízení sloužícího pro poskytování prodeje.

Od tohoto poplatku nejsou poskytnuty žádné úlevy, ale osvobozeny jsou tyto případy¹⁷⁵:

- vyhrazení trvalého parkovacího místa pro osobu zdravotně postiženou – průkaz TP, ZTP, ZTP/P,
- umístění skládky – po dobu platnosti stavebního povolení se za skladovací plochu poplatek neplatí za předpokladu, že bylo vydáno samostatné povolení stavebního úřadu MěÚ ke skladování na veřejném prostranství.

U poplatku ze vstupného je odváděna procentní částka, a to buď 10% anebo 20% podle charakteru akce. Desetiprocentní sazba je uvalena na kulturní a sportovní akce, dvacetiprocentní pak na prodejní a reklamní akce. Od tohoto poplatku jsou osvobozeny akce, jejichž výtěžek je na charitativní či veřejně prospěšné účely, neziskové organizace, občanská sdružení, církevní a náboženské společnosti, Město Rousínov a zřízené příspěvkové organizace Města Rousínov. Úlevy se neposkytují.¹⁷⁶

Posledním poplatkem, který je touto vyhláškou upravován, je poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, který je ve své maximální výši 5 000 Kč na tři měsíce na jeden

¹⁷⁴ Vyhláška města Rousínov č. 6/2003, o místních poplatcích, Čl. 14.

¹⁷⁵ Vyhláška města Rousínov č. 6/2003, o místních poplatcích, Čl. 16.

¹⁷⁶ Vyhláška města Rousínov č. 6/2003, o místních poplatcích, Čl. 21 a 23.

přístroj. V případě tohoto poplatku je poskytována úleva, a to v případě „Ohlášení o ukončení a zahájení provozu výherního hracího přístroje“, kdy je poskytnuta úleva na poměrnou část, pokud je prokázáno přerušení provozu výherního hracího přístroje.¹⁷⁷

2.3.2 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v Rousínově

Vyhláška, která upravuje v obci Rousínov shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, je vyhláška č. 5/2006, ale každý rok se mění vyhláška, která upravuje poplatek na tuto činnost. V současné době, tedy pro rok 2009 je platná vyhláška č. 3/2008, která nahradila vyhlášku č. 3/2007, která upravoval poplatek pro rok 2008.

Náklady na odstraňování odpadu v obci Rousínov za rok 2007 činili celkem 604,09 Kč na 1 obyvatele města, takže lze předpokládat, že část poplatku, která je určena právě na pokrytí těchto nákladů bude v plné výši, tedy 250 Kč na rok, což skutečně souhlasí. Vyhláška navíc určuje i druhou část poplatku v plné výši, celková výše poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v Rousínově je tedy 500 Kč na kalendářní rok.¹⁷⁸

Úlevy na tomto poplatku nejsou poskytnuty, ale obec poskytuje osvobození pro celkem 5 skupin osob¹⁷⁹:

- fyzické osoby, jsou dlouhodobě umístěny v nemocničních zařízeních (nad 3 měsíce), v případě, že nepronajímají jimi uvolněné prostory,
- fyzické osoby – děti do posledního dne třetího měsíce od narození,
- fyzické osoby, které se v místě trvalého pobytu nezdržují z důvodu prokazatelného, dlouhodobého, soustavného pobytu v zahraničí (po dobu minimálně 6 měsíců) a toto doloží potvrzením (cizojazyčné doklady musejí být předloženy s překladem do českého jazyka),
- fyzické osoby, které mají trvalý pobyt na sídle ohlašovny-matrika,

¹⁷⁷ Vyhláška města Rousínov č. 6/2003, o místních poplatcích, Čl. 28 a 30.

¹⁷⁸ Vyhláška města Rousínov č. 3/2008, o místních poplatcích, Čl. 4.

¹⁷⁹ Vyhláška města Rousínov č. 3/2008, o místních poplatcích, Čl. 5.

- fyzické osoby, které se v místě pobytu nezdržují z důvodu výkonu trestu odnětí svobody.

2.4 Místní poplatky města Bučovice

Bučovice jsou obcí s rozšířenou působností, která má následující statistické údaje, jedná se tedy o druhou největší obec, a to jak rozlohou, tak počtem obyvatel.

Tabulka 7: Statistické údaje města Bučovice

Statut	Město
Katastrální výměra	4 296 ha
Počet obyvatel	6 309 obyvatel
Počet obyvatel v produktivním věku	4 045 obyvatel
Průměrný věk	37 let

Zdroj: Města a obce¹⁸⁰

Místní poplatky ve městě Bučovice stanovují a upravují následující obecně závazné vyhlášky:

- Vyhláška č. 1/2003, o místních poplatcích,
- Vyhláška č. 1/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

2.4.1 Místní poplatky v obci Bučovice dle vyhlášky 1/2003

Dle vyhlášky č. 1/2003 se ve městě Bučovice stanovují následující místní poplatky¹⁸¹:

- poplatek ze psů,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,

¹⁸⁰ Bučovice [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-1516.htm>>.

¹⁸¹ Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 1.

- poplatek ze vstupného,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj.

Sazeb poplatku za psa je celkem osm, a to podle toho, o jakého držitele se jedné, jaký charakter má jeho bydliště a kolik psů je celkem v jeho držení. Poplatky jsou pak následující pro fyzické osoby¹⁸²:

- 200 Kč za prvního psa v rodinném domě,
- 300 Kč za každého dalšího psa v rodinném domě,
- 600 Kč za prvního psa chovaného v domě s více byty,
- 800 Kč za každého dalšího psa chovaného v domě s více byty.

Pro osoby, jež jsou poživitelem invalidního, starobního vdovského a vdoveckého důchodu, které jsou jejich jediným zdrojem příjmu, anebo poživitelem sirotčího důchodu, jsou poplatky stanoveny výrazně nižší sazbou¹⁸³:

- 100 Kč za prvního psa v rodinném domě,
- 150 Kč za každého druhého psa v rodinném domě,
- 200 Kč za prvního psa chovaného v domě s více byty,
- 200 Kč za každého dalšího psa chovaného v domě s více byty.

Osvobozeny od poplatku ze psů jsou osoby, které jsou stanoveny zákonem o místních poplatcích¹⁸⁴. Pokud se týká poplatku za užívání veřejného prostranství, zde došlo k úpravě, a to vyhláškou č. 5/2007, která změnila sazby tohoto poplatku. V následující tabulce jsou zobrazeny sazby jak dřívější, tak současné, platné od 1. 1. 2008.

¹⁸² Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 7.

¹⁸³ Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 7.

¹⁸⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 2.

Tabulka 8: Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství v obci Bučovice

Poplatek (za započatý den a m ² , pokud není uvedeno jinak)	Dříve	Nyní
za provádění výkopových prací	10 Kč	5 Kč
za umístění dočasné stavby pro poskytování prodeje a služeb	10 Kč/50 Kč ¹⁸⁵	10 Kč
za umístění zařízení pro poskytování prodeje a služeb	50 Kč/10 Kč ¹⁸⁶	10 Kč
za umístění stavebního zařízení	60 Kč ¹⁸⁷	2 Kč
za umístění dočasného reklamního zařízení	-	5 Kč
za umístění a provoz lunaparků, cirkusů a jiných obdobných atrakcí	2 Kč	2 Kč
za umístění skládek	10 Kč	10 Kč
za vyhrazení dočasného parkovacího místa	-	1 Kč
za užívání veřejného prostranství pro kulturní a sportovní akce	10 Kč	5 Kč
za užívání veřejného prostranství pro potřeby tvorby filmových a televizních děl a reklamních akcí	30 Kč	30 Kč
za umístění reklamní zařízení (paušální roční částka)	3 000 Kč	3 000 Kč
za vyhrazení trvalého parkovacího místa (paušální roční částka)	2 500 Kč	2 500 Kč

Zdroj: Vyhláška č. 1/2003¹⁸⁸, vyhláška č. 5/2007¹⁸⁹

Z tabulky je patrné, že došlo ke snížení některých poplatků a k obecnějšímu zahrnutí dočasných umístění či užívání. Vyhláška od poplatku osvobozuje pouze osoby zdravotně postižené, a to jen v případě vyhrazení trvalého parkovacího místa.¹⁹⁰

Poplatek ze vstupného má jednotnou sazbu, která je stanovena ve výši 10%, a to jak na akce kulturní, tak na akce sportovní, prodejní a reklamní. Po dohodě je možné určit i paušální výši poplatku. Od poplatku ze vstupného jsou osvobozeny¹⁹¹:

- společenské organizace působící ve městě,

¹⁸⁵ Původní vyhláška upravovala zvlášť dočasné stavby sloužící pro poskytování prodeje a zvlášť dočasné stavby sloužící po poskytování služeb.

¹⁸⁶ Původní vyhláška upravovala zvlášť zařízení sloužící pro poskytování prodeje a zvlášť zařízení sloužící po poskytování služeb.

¹⁸⁷ Původní vyhláška upravovala tento poplatek paušální sazbou na měsíc.

¹⁸⁸ Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 15.

¹⁸⁹ Vyhláška města Bučovice č. 5/2007, kterou se mění vyhláška č. 1/2003, Čl. 1.

¹⁹⁰ Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 17.

¹⁹¹ Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 24.

- neziskové organizace, jejichž zřizovatelem je město, které finančně dotuje jejich činnost a provoz,
- církevní a náboženské společnosti.

Poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst je uvalován na motorová vozidla ve chvíli, kdy chtějí vjet do části města, která je označena značkou „Zákaz vjezdu motorových vozidel“, pod kterou je umístěna značka s textem „Vjezd povolen po zaplacení poplatku“. Základní sazba poplatku pro vjezd do této části města je 20 Kč na vozidlo na den, ale město umožňuje zaplacení paušálního poplatku na následující období¹⁹²:

- týden – 140 Kč,
- měsíc – 560 Kč,
- čtvrtletí – 1 680 Kč,
- pololetí – 3 360 Kč,
- kalendářní rok – 7 300 Kč.

Osvobození od tohoto poplatku je poskytnuto těmto osobám¹⁹³:

- fyzické osoby, které mají trvalý pobyt nebo vlastní nemovitost ve vybraných místech, osoby jim blízké, manželé těchto osob a jejich děti, dále osoby, které jsou držiteli průkazů ZTP a jejich průvodci,
- fyzické nebo právnické osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost ke své hospodářské činnosti,
- fyzické osoby, přechodně pobývající ve městě při výkonu svého povolání nebo studují v místních školách,
- osoby provozující zdravotnické služby, policie, hasiči a osoby provádějící úklid a odvoz odpadů nebo údržbu technických zařízení.

Poplatek za provozování výherních hracích přístrojů je stanoven ve výši 5 000 Kč na přístroj za 3 měsíce¹⁹⁴. Osvobození ani úlevy zde nejsou poskytnuty.

¹⁹² Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 28.

¹⁹³ Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 30.

2.4.2 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v Bučovicích

Jak již bylo výše zmíněno, poplatek, který směřuje na komunální odpad, je upravován vyhláškou č. 1/2006. V tomto případě tedy není poplatek upravován celoročně. K provozu systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v Bučovicích je pak určena vyhláška č. 2/2005, o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na území města, včetně nakládání se stavebním odpadem.

Výše poplatku ve městě je stanovena na 500 Kč za rok, tedy 250 Kč na poplatníka a 250 Kč na pokrytí skutečných nákladů, které obec se zpracováním odpadu má. Částka nákladů na jednoho obyvatele je 393,18 Kč, proto je druhá část poplatku stanovena v maximální výši.¹⁹⁵

Osvobozenými od poplatku jsou děti do jednoho roku života, osoby ve výkonu trestu či ve vazbě, osoby nezdržující se v místě bydliště kvůli náhradní péči a osoby žijící dlouhodobě v zahraničí.¹⁹⁶

2.5 Místní poplatky městyse Brankovice

Brankovice jsou nejmenší obcí, která byla pro potřeby práce zvolena. Smyslem jejího zahrnutí je skutečnost, aby bylo možné porovnat nikoli pouze města, která mají rozšířenou působnost anebo mají pověřený obecní úřad, ale i obec, která je pouze sama za sebe a vyhláší vyhlášky pouze pro své území. Porovnání pak bude hodnotnější a může nabídnout různé výsledky pro různě velké obce. Zde jsou základní statistické údaje o městyse Brankovice.

¹⁹⁴ Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích, Čl. 35.

¹⁹⁵ Vyhláška města Bučovice č. 1/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Čl. 3.

¹⁹⁶ Vyhláška města Bučovice č. 1/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Čl. 3.

Tabulka 9: Statistické údaje obce Brankovice

Statut	Městys
Katastrální výměra	1 213 ha
Počet obyvatel	930 obyvatel
Počet obyvatel v produktivním věku	564 obyvatel
Průměrný věk	35,5 let

Zdroj: Města a obce¹⁹⁷

Vyhlášky, které jsou v obci platné a vztahují se na místní poplatky, jsou následující:

- Vyhláška č. 1/2006, o místním poplatku ze psů,
- Vyhláška č. 2/2006, o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj,
- Vyhláška č. 3/2006, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství,
- Vyhláška č. 4/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Jak je patrné, Brankovice jsou obcí, která má pro každý poplatek jednu vyhlášku, nikoli jako výše rozebírané obce, které mají většinu poplatků upravených jedinou vyhláškou, přičemž jinou vyhláškou je většinou upravován pouze poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Poplatek ze psů, vzhledem k tomu, že se jedná o malou obec, je stanoven poměrně jednoduše, a to 100 Kč za prvního psa a 150 Kč za každého druhého psa¹⁹⁸. Není zde rozlišeno na poplatky podle charakteru bydliště, ani podle zdravotního, respektive životního stavu držitele. Osvobození od poplatku ze psa jsou však osoby podle zákona o místních poplatcích.¹⁹⁹

Poplatek za provozovaný výherní hrací automat je v maximální výši 5 000 Kč na 3 měsíce na jeden přístroj²⁰⁰, nejsou zde žádná osvobození a úlevy.

¹⁹⁷ Brankovice [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW:

<<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-939.htm>>.

¹⁹⁸ Vyhláška obce Brankovice č. 1/2006, o místním poplatku ze psů, Čl. 3.

¹⁹⁹ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 2.

²⁰⁰ Vyhláška obce Brankovice č. 2/2006, o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj, Čl. 4.

Poplatek za užívání veřejných prostranství je stanoven širěji, než poplatek ze psů, a to následujícím způsobem (na započatý den a započatý m²)²⁰¹:

- 1 Kč za umístění zařízení lunaparků, cirkusů a jiných obdobných atrakcí, za vyhrazení trvalého parkovacího místa, za umístění reklamního zařízení,
- 2 Kč za umístění stavebního zařízení, za umístění skládek a za užívání veřejného prostranství pro reklamní akce,
- 10 Kč za umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování služeb,
- 20 Kč za umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje.

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je stanoven ve výši 430 Kč, přičemž poplatek na kalendářní rok je v plné výši 250 Kč a poplatek za skutečné náklady pouze ve výši 180 Kč na kalendářní rok.²⁰²

Osvobození je poskytováno dětem do konce roku, v němž se narodily, osobám v náhradní péči, která je mimo místo trvalého pobytu, a osobám žijícím dlouhodobě a prokazatelně v cizině. Obec poskytuje i úlevy, a to podle následujícího systému²⁰³:

- úleva 50 Kč na druhého poplatníka v domácnosti,
- úleva 100 Kč na třetího poplatníka v domácnosti,
- úleva 150 Kč na každého dalšího poplatníka v domácnosti.

²⁰¹ Vyhláška obce Brankovice č. 3/2006, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství, Čl. 4.

²⁰² Vyhláška obce Brankovice č. 4/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Čl. 4.

²⁰³ Vyhláška obce Brankovice č. 4/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, Čl. 6.

3 ANALÝZA MÍSTNÍCH POPLATKŮ VE VYBRANÝCH OBCÍCH OKRESU VYŠKOV

Předchozí kapitola přinesla základní informace pro porovnání místních poplatků ve vybraných obcích okresu Vyškov, kterými jsou Vyškov, Slavkov u Brna, Rousínov, Bučovice a Brankovice. V této kapitole dojde k samotné analýze místních vyhlášek a hlavně k jejich vzájemnému srovnání, které bude provedeno na základě sazeb poplatků, které jsou vybírány, ale i na základě finančních ukazatelů, které zhodnotí situaci jednotlivých obcí z pohledu vybírání poplatků.

3.1 Základní shrnutí

V následující tabulce je shrnuto, které poplatky jsou v jednotlivých obcích okresu Vyškov používány.

Tabulka 10: Shrnutí poplatků ve vybraných obcích okresu Vyškov

Druh poplatku	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
Ze psů	X	X	X	X	X
Za lázeňský a rekreační pobyt					
Za užívání veřejného prostranství	X	X	X	X	X
Ze vstupného		X	X	X	
Z ubytovací kapacity					
Za povolení ke vjezdu	X			X	
Z výherních hracích přístrojů	X	X	X	X	X
Ze zpracování odpadu	X		X	X	X
Za komunální odpad		X			
Za zhodnocení stavěbního pozemku					

Zdroj: Viz vyhlášky citované v předchozí kapitole

Jak je z tabulky patrné, ani jedna z obcí nevybírá tyto poplatky:

- za lázeňský a rekreační pobyt,

- z ubytovací kapacity,
- za zhodnocení stavebního pozemku.

Absence prvních dvou poplatků je poměrně logická, respektive odůvodnitelná. Je to dáno hlavně tím, že daná oblast není oblastí turistickou, ani lázeňskou, a tak zde není velké množství zařízení, jejichž provozovatelé by takovýto poplatek do obecní pokladny odváděli. Naopak, pokud by obce tento poplatek zavedly, mohly by se vlastníci zařízení určených k rekreaci z oblasti stáhnout, případně by tím došlo k jasné omezení příchodu nových možných potenciálních provozovatelů. Dle mého názoru je tedy poměrně správným krokem, že ani v jedné z vybraných obcí není vybírán poplatek za lázeňský a rekreační pobyt a poplatek za ubytovací kapacity.

Pokud se týká poplatku za zhodnocení stavebního pozemku, jedná se o poplatek, který je uvalován na poměrně specifickou činnost, která není příliš častou, a tak se od tohoto poplatku spíše upouští, aby zde nedocházelo ke zbytečné administrativní náročnosti. U větších měst by mohl najít vhodnější využití, ale z tohoto pohledu je i Vyškov poměrně malým městem.

Zvláštním se může zdát zrušení poplatku ze vstupného v obci Vyškov, přesto, že se jedná o největší obec v okrese. Dříve zde byl poplatek zaveden, ale s novelou vyhlášky o místních poplatcích z roku 2008 došlo ke zrušení tohoto poplatku. Zde lze vidět do jisté míry vliv města Brna, které zrušilo tento poplatek ke stejnému období. Ale je pravdou, že zrušení tohoto poplatku může vést k většímu zájmu pořadatelů akcí účastnit se se svými atrakcemi, případně s jinými činnostmi na území obce. Menší obce, jak je z tabulky patrné, poplatek ze vstupného vybírají, ale zde lze předpokládat, že výnos není příliš velký. Přesto se může jednat o částku, kterou je schopna daná obec využít.

Poplatek ze psů, poplatek z užívání veřejného prostranství a poplatek z provozovaných výherních hracích přístrojů jsou jediné poplatky, které jsou vyhlášeny ve všech vybraných obcích, jedná se totiž o poplatky, které příliš neovlivní dané faktory, na které se vztahují. Pokud si občan bude chtít pořídit psa, učiní tak. Bohužel zde dochází k tomu, že se vyhýbá placení tím, že psa nenahlásí. Poplatek z užívání veřejného prostranství je naprosto logickým nástrojem pro omezení tohoto využívání nesprávnou cestou a zároveň příjmem, který může být použit na zaplacení případných nákladů s udržováním těchto prostor.

Poplatek za povolení ke vjezdu má pouze Vyškov a Bučovice, kde Vyškovem je to dáno historickou částí města, v Bučovicích díky zámku Bučovice. Překvapivé je, že tento poplatek není zaveden ve Slavkově u Brna.

Důvod, proč je ve všech obcích zaveden maximální poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, je jednoznačný. Obce se snaží omezit hazardní hry na svém území a zároveň přinést do rozpočtu poměrně velkou částku, která je dána tím, že za jeden přístroj se pouze na 3 měsíce platí 5 000 Kč, za rok je to tedy 20 000 Kč na jeden přístroj. Toto je rozhodně významná část obecního rozpočtu.

Všechny obce mají samozřejmě zpoplatněný systém zacházení s odpadem, a to většinou poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, ale jedna obec, Slavkov u Brna, v tomto případě uplatňuje poplatek za komunální odpad. Následující analýzy by měly podrobněji stanovit, který poplatek je efektivnější.

Následující tabulka má za úkol porovnat sazby jednotlivých poplatků ve vybraných obcích, podle sazeb, které jsou v současnosti platné.

Tabulka 11: Porovnání sazeb jednotlivých poplatků u vybraných obcí

Druh poplatku	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
Za psů	Až 1 400 Kč	Až 375 Kč	Až 750 Kč	Až 200 Kč	Až 150 Kč
Za užívání veřejného prostranství	1 – 50 Kč	1 – 50 Kč	1 – 25 Kč	1 – 30 Kč	1 – 20 Kč
Za vstupného	-	10%	10 či 20%	10%	-
Za povolení ke vjezdu ²⁰⁴	6 000 Kč	-	-	7 300 Kč	-
Z výherních hracích přístrojů	5 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč
Za zpracování odpadu	492 Kč	-	500 Kč	500 Kč	430 Kč
Za komunální odpad	-	1 700 Kč ²⁰⁵	-	-	-

Zdroj: Viz vyhlášky citované v předchozí kapitole

²⁰⁴ Uvedena roční výše poplatku.

²⁰⁵ Na rok s týdenním svozem.

Nejjednodušší na analyzování je jednoznačně poplatek z provozovaných výherních hracích přístrojů, který je stanoven ve všech obcích, a to ve své maximální výši 5 000 Kč na tři měsíce za jeden přístroj. Toto je jednoznačně regulační opatření, kdy obce mají zájem na tom, aby hazard byl utlumován, případně aby z něj do obecní poklady plynuly poměrně velké částky. V takovém případě je pouze za jeden automat příjem obce za rok celkem 20 000 Kč, což je již částka, s kterou se musí v obecním rozpočtu počítat.

Obdobné sazby jsou v obcích stanoveny i v případě poplatku ze vstupného, kde základní sazbou je u všech obcí, které tento poplatek vyhláší, 10%, přičemž pouze Rousínov má i vyšší sazbu, a to 20%, která je uvalena na prodejní a reklamní akce, tedy na akce jednoznačně výnosného charakteru. Tento poplatek je však do jisté míry určitým přežitkem a hlavně vede k odrazování pořadatelů, aby podobné akce na území jednotlivých obcí pořádaly. Na jednu stranu 10% není pro obec velký přínos, ale pokud má pořadatel odvést obci 10% ze svého vlastního příjmu, velmi si rozmyslí, zda bude akci v dané obci pořádát.

Pokud se týká poplatku za psa, dalo by se říci, že čím je obec větší, tím jsou poplatky za psa vyšší. Nejvyšší jsou tedy poplatky za psa ve Vyškově, kde mohou dosahovat až 1 400 Kč, nejnižší pak v Brankovicích, kde je jejich maximální výše pouze 150 Kč. Pro lepší srovnání, ale ještě uvádím následující tabulku, kde jsou k porovnání základní sazby na jednoho psa a na jednoho psa v držení osoby, jež je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmů, anebo poživatelem sirotčího důchodu.

Tabulka 12: Podrobnější rozbor poplatku ze psů u vybraných obcí okresu Vyškov

Ukazatel	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
Počet obyvatel obce	22 374	5 942	4 913	6 309	930
Za prvního psa	360 Kč/ 1 000 Kč	250 Kč	200 Kč/ 500 Kč	200 Kč/ 600 Kč	100 Kč
Za prvního psa, jehož držitelem je poživatel invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmů, anebo poživatel sirotčího důchodu	200 Kč	200 Kč	200 Kč	100 Kč/ 200 Kč	100 Kč

Zdroj: Viz vyhlášky citované v předchozí kapitole

Nejprve drobné vysvětlení k částkám, které jsou v některých políčkách dvě. Částka před lomítkem je za prvního psa v rodinném domku, druhá částka je za prvního psa v bytě, tedy v domě s více obytnými jednotkami. Pokud je v políčku tabulky uvedena pouze jedna částka, vyhláška dané obce neupravuje problematiku rozdílně pro rodinné domy a bytové jednotky.

V podstatě se dá říci, že platí premisa, která byla stanovena v předcházejícím textu, že čím větší je obec, respektive čím větší je počet jejích obyvatel, tím vyšší je poplatek. A tak nejvyšší poplatek je skutečně ve Vyškově a nejnižší pak v Brankovicích. Zde tedy pokud hovoříme o poplatku za psa u osoby, která má vlastní pravidelný příjem a která je držitelem psa. Překvapivá je hlavně skutečnost, že Slavkov zrušil poplatek stanovený podle charakteru bydliště, kdy za prvního psa žijícího v bytové jednotce se vybíralo 500 Kč, a místo toho obec stanovila pouze poplatek jeden, bez rozdílu bydliště. Zde lze tento tah částečně brát negativně, protože lze předpokládat, že došlo k určitému snížení výnosu z tohoto poplatku.

Do jisté míry je překvapivá sazba u poplatku za povolení ke vjezdu do vybraných částí města, kdy poplatek v Bučovicích je výrazně vyšší než poplatek ve Vyškově, což může být do jisté míry dáno zámkem Bučovice, kdy z tohoto důsledku se obec rozhodla, že poplatek bude poměrně vysoký. Vzhledem k tomu, že se však jedná o poměrně malou obec, nelze předpokládat, že výnos z ročních povolení bude příliš velký.

Poplatek za užívání veřejného prostranství je velmi různorodě stanoven ve všech vyhláškách, například Vyškov stanovuje tři oblasti města, kde jsou různé výše poplatku a tím se poměrně komplikuje možnost porovnání těchto poplatků, ale alespoň částečné porovnání lze učinit z pohledu minimální a maximální ceny, která se u poplatku objevuje, a to za každý započatý m² a za každý započatý den, kdy je veřejné prostranství užíváno.

Opět je možné tvrdit, že čím větší obec je, tím vyšší jsou zde poplatky, ale rozhodně to v tomto případě nelze pokládat za pravidlo. Je možné usuzovat, že poplatky jsou stanovovány v poměrně shodné výši, záleží pouze na obcích samotných, jak si stanoví hlavně poplatky za umístění prodejního zařízení, ať už dočasného, či například trvalého, které může mít reklamní charakter. Tyto poplatky bývají obecně nejvyšší a dosahují právě až částek okolo 50 Kč, jak ukazuje tabulky maximální výše poplatku.

Poplatek, který je v rámci poplatku za užívání veřejného prostranství stanoven ve všech obcích a který je možné porovnávat, je poplatek za vyhrazení parkovacího místa,

který je většinou stanoven paušálem na rok. Právě různé stanovení různých paušálních výší poplatku je další komplikací pro porovnávání jednotlivých obcí v rámci poplatku za užívání veřejného prostranství.

Tabulka 13: Porovnání poplatku za trvalé vyhrazení parkovacího místa

Ukazatel	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
Výše paušálního poplatku	9 000 Kč	1 000 Kč	nestanoveno	2 500 Kč	nestanoveno

Zdroj: Viz vyhlášky citované v předchozí kapitole

Zde je nejprve důležité uvést, že obce Rousínov a Brankovice mají stanovenou výši poplatku na m² a na den, nikoli paušálně. Jejich výše je však totožná v obou obcích, a to je 1 Kč. Pokud bude předpoklad, že parkovací místo má rozměry 10m², potom by poplatek na rok byl ve výši 3 650 Kč, pokud tedy budeme brát, že rok má 365 dní. Zde je opět parné, že výše poplatku je ovlivněna místem, kde je poplatek vybírán. Vzhledem k tomu, že je Vyškov okresním městem, je zde poplatek také největší. Ostatní města mají poplatky poměrně malé. Důvod proto, proč není paušální poplatek stanoven ani v Rousínově a ani v Brankovicích je ten, že ani v jedné obci by se paušální poplatek nevyužil v dostatečně velkém množství, navíc stanovení sazby na celý rok není příliš komplikovaným výpočtem.

Posledním poplatkem, kde je možné porovnání, je poplatek za odvoz odpadu. Zde lze těžko srovnávat výši poplatku za komunální odpad a výši poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, protože jsou diametrálně odlišné. U ostatních obcí, tedy kromě Slavkova u Brna, je možné říci, že poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je stanoven v obdobné výši, a to hlavně vzhledem k tomu, jaké jsou náklady na zpracování odpadu a jaká je benevolence obce a její snaha vyjít občanům vstříc. Jelikož se tento poplatek skládá ze dvou částí, je na obci, jak velkou si stanoví první část. Ta může mít velikost max. 250 Kč na kalendářní rok. Zde může obec do jisté míry ukázat, jak moc je proobčanská a stanovit nižší hranici, což je dáno pouze v případě Vyškova, kde je tato část snížena o 8 Kč. Není to příliš mnoho, ale i tak mohou občané chápat toto snížení jako krok pro ně. Přesto lze takto těžko usuzovat hlavně proto, že ne každý občan má jasné povědomí o tom, jaká je maximální výše poplatku.

Druhá část poplatku jde na pokrytí nákladů, kdy tato výše má maximální hodnotu opět 250 Kč na rok a vzhledem k tomu, že náklady jsou většinou vyšší, obce se uchylují ke stanovení této maximální výše, což je dáno ve třech přídech – u obcí Vyškov, Rousínov a Bučovice. Pro obec Brankovice se bohužel nepodařilo získat potřebná čísla, která vedla ke stanovení této části poplatku pouze ve výši 180 Kč.

Slavkov u Brna je v tomto srovnání skutečně unikátní, neboť jako jediná zavedla poplatek za komunální odpad. Zde je roční výše nesrovnatelná s poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, ale přesto je nutné si uvědomit, že poplatníkem může být i obytný dům (respektive jeho obyvatelé přes správce domu) s několika obytnými jednotkami, kdy se celková výše poplatku rozmělní mezi několik bytů, což může vést k tomu, že sazba je nakonec nižší, než v případě provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů u ostatních obcí.

3.2 Analýza finanční stránky místních poplatků a jejich dopadu na rozpočty obcí

Pro tuto kapitolu jsou data čerpána převážně ze systému ARIS, který je dostupný z internetových stránek www.info.mfcr.cz/aris²⁰⁶. V této části práce zároveň budou uváděna čísla, která značí položky z tzv. Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, který pro kalendářní rok sestavuje každá jednotlivá obec. Tyto výkazy jsou i zdrojem výše vybíraných poplatků a případně i nákladů spojených s odpadem, které jsou pro analýzu důležité. Vzhledem k tomu, že v následující části budou používána čísla pro označení položek těchto výkazů, nejprve bude uveden seznam těchto čísel, pro snadnější orientaci:

- 1337 – poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- 1341 – poplatek ze psů,

²⁰⁶ Pro potřeby této práce přesnější citace: *ARISweb – Presentace údajů ÚSC : Seznam obcí okresu Vyškov* [online]. [cit. 10. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusc/seznam.pl?nuts=CZ0646>>.

- 1342 – poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- 1343 – poplatek za užívání veřejných prostranství,
- 1344 – poplatek ze vstupného,
- 1345 – poplatek z ubytovací kapacity,
- 1346 – poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- 1347 – poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,
- 1348 – poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,
- 3722 – náklady na zpracování komunálního odpadu.

Všechna data, která budou v následující analýze použita, jsou za rok 2008. Pro základní možné porovnání nejprve srovnání velikostí obcí podle jejich rozlohy a podle počtu obyvatel v jejich katastru.

Tabulka 14: Porovnání rozlohy a počtu obyvatel vybraných obcí

Ukazatel	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
Počet obyvatel	22 374	5 942	4 913	6 309	930
Rozloha (ha)	5 040	1 495	2 305	4 296	1 213

Zdroj: Viz statistické údaje v předchozí kapitole

Jak je z těchto ukazatelů patrné, ale Vyškov je jednoznačně největším městem okresu jak z pohledu rozlohy, tak z pohledu počtu obyvatel. Pokud by se počítala zalidněnost, v tomto případě počet obyvatel na ha, opět by byl první Vyškov se zalidněností okolo 4,4 obyvatel na ha. Co do počtu obyvatel jsou druhé Bučovice, které mají i druhou největší rozlohu, ale vzhledem k tomu, jak velká je rozloha obce, zalidněnost je zde poměrně malá, v podstatě pouze 1,5 obyvatel na ha. Druhou největší zalidněnost má Slavkov u Brna, který má téměř 4 obyvatele na ha, a to hlavně proto, že je zde hodně obyvatel, ale územní katastr obce je poměrně malý. Rousínov je se zalidněností na třetím místě se zhruba 2 obyvateli na ha a poslední jsou Brankovice, kde není ani 1 obyvatel na ha.

Z tohoto porovnání by se dalo předpokládat, že vzhledem k počtu obyvatel by měly být vybrané poplatky na obyvatele nejvyšší ve Vyškově, následně v Bučovicích, Slavkově u Brna, Rousínově a v Brankovicích. Následující analýza ukáže, zda tomu tak skutečně je.

Tabulka 15: Analýza výnosů z poplatku ze psů ve vybraných obcích (v Kč)

Položka	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
1341	709 850	108 050	70 770	104 490	13 950
Na 1 obyvatele	31,73	18,18	14,40	16,56	15

Zdroj: ARIS, vlastní výpočty

Zde je patrné, že jednoznačně nejvyšší výnos je ve Vyškově, což souhlasí s velikostí obce. Překvapivé však je, že poměrně nízký výnos je vzhledem k počtu obyvatel v Bučovicích, kde jsou poplatky v určitých kritériích dokonce vyšší než ve Slavkově u Brna. Zde lze těžko vyvozovat nějaké závěry, protože nelze porovnat, díky nedostupnosti dat, kolik psů je evidováno v jednotlivých obcích. Přesto, pokud by obce chtěly zvýšit výnosy z jednotlivých poplatků, mohly by buď vytvořit jednodušší systém, mnohé obce mají několik různých poplatků ze psů podle různých kritérií, a zároveň dát poplatky v takové výši, která nebude přímo odrazovat od registrace k tomuto poplatku. Problém je však jednoznačně v tom, že problematika psů je těžko kontrolovatelná a většinou se nepřijde na to, jestli držitel je k tomuto poplatku registrován, pokud by neprobíhaly přímé kontroly, což by bylo finančně náročné. Jak bude však v konečném porovnání patrné, poplatek ze psů není tím hlavním, který přináší nejvyšší výnos. Není jím ani poplatek za užívání veřejných prostranství, jak dokazuje následující tabulka:

Tabulka 16: Analýza výnosů z poplatku za užívání veřejných prostranství ve vybraných obcích (v Kč)

Položka	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
1343	725 300	81 240	14 200	38 910	4 280
Na 1 obyvatele	32,42	13,67	2,89	6,17	4,60

Zdroj: ARIS, vlastní výpočty

Opět se ukazuje, že nejvíce je vhodný tento poplatek ve Vyškově, kde přispívá do rozpočtu poměrně velkou částkou. V Rousínově a v Brankovicích se jeho smysl v podstatě ztrácí, alespoň z pohledu rozpočtového, neboť částka, která do rozpočtu z tohoto poplatku plyne je poměrně nízká. Jedná se však o poplatek, který je zaváděn všemi obcemi, jeden z těch, které mají částečně i regulační hledisko, což se do jisté míry potvrzuje právě u Rou-

sínova a Brankovic. Lze však předpokládat, že tyto obce nejsou příliš velkým lákadlem pro prodejce, případně pro osoby, ať už fyzické nebo právnické, které by zde chtěly mít svou reklamu, nebo pojízdnou prodejnu. Vzhledem k tomu, že výnos z poplatku může být použit na odstranění škod, které případně při využití veřejného prostranství vzniknou, je tento poplatek stále vybírán.

Tabulka 17: Analýza výnosů z poplatku ze vstupného ve vybraných obcích (v Kč)

Položka	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice
1344	63 890	15 670	390	27 500
Na 1 obyvatele	2,86	2,64	0,08	4,36

Zdroj: ARIS, vlastní výpočty

Poplatek ze vstupného obecně přináší nejmenší výnosy do obecního rozpočtu. Tento poplatek je v mnohém určitým přežitkem a je využíván minimálně. Zároveň se jedná o poplatek, který je sice regulačním, ale z tohoto pohledu spíše na úkor obce, protože akce, na které je poplatek ze vstupného uvalován, většinou mohou obci přinést větší užitek než samotný výnos z tohoto poplatku. I ve větších městech, např. Brno, již došlo ke zrušení tohoto poplatku. Obce by se spíše měly zaměřit na jiné poplatky, které jsou pro ně výnosnější a stanovit jejich sazby, případně systém osvobození a úlev tak, aby to pro obec samotnou bylo co nejvýnosnější. V tabulce jsou uvedeny výše, které ze vstupného měl Vyškov, což ale již pro rok 2009 neplatí, protože k 1. 1. 2009 byl tento poplatek zrušen. Zde jsou jasně patrné tendence k eliminaci tohoto poplatku v oblastech, kde postrádá svůj význam.

Poplatkem, který také není určen pro rozpočtové účely, je poplatek za povolení ke vjezdu, který popisuje tato tabulka:

Tabulka 18: Analýza výnosů z poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst ve vybraných obcích (v Kč)

Položka	Vyškov	Bučovice
1346	30 140	0
Na 1 obyvatele	1,35	0

Zdroj: ARIS, vlastní výpočty

Jak je patrné, Bučovice sice mají ve vyhlášce poplatků stanoven, ale jeho výnos je nulový, není ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, což jednoznačně dokazuje, že ani toto není poplatek, který by obcím přinášel velké výnosy, platí to i pro Vyškov. I zde je výnos minimální. Přesto je však nutné, aby tento poplatek existoval, protože obce mají určitá území, kam nemohou povolit vjezd všem vozidlům, ale některým vozům ano. A jediná možnost, jak vjezd zamezit a určit pouze vybranou skupinu, je právě tento poplatek. Jeho funkce tedy jednoznačně není rozpočtová, ale regulační. Z tohoto pohledu je poplatek jednoznačně funkčním a poměrně efektivním nástrojem.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj je jedním, který má silnou jak rozpočtovou, tak regulační funkci, jak dokazuje následující tabulka:

Tabulka 19: Analýza výnosů z poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj ve vybraných obcích (v Kč)

Položka	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
1347	3 199 290	787 240	198 690	872 630	40 000
Na 1 obyvatele	143	132,48	40,44	163,32	43

Zdroj: ARIS, vlastní výpočty

Z těchto výnosů je jednoznačně patrné, že tento poplatek je skutečně rozpočtový, a to proto, že nejen do Vyškova, ale i do obcí jako Slavkov u Brna či Bučovice, přináší v podstatě milionové částky, případně částky blízké se miliónové hranici. To jsou již finanční prostředky, s kterými se dá disponovat a počítat s nimi v případě, že je rozpočet sestavován. I obec jako Brankovice získává z tohoto poplatku 40 000 Kč. V podstatě to znamená, že v obci jsou v provozu dva hrací automaty, a pouze tyto přinášejí obci poměrně velký příjem. Ze všech předchozích poplatků právě tento přináší i Bučovicím nejvíce do obecního rozpočtu, a to pouze tím, že zde jsou v provozu tyto dva automaty. Rozhodně se tak jedná o poplatek, který by měly obce zavádět a to v jeho plné výši. Hazard bude v obcích stejně provozován, protože i přesto, že se jedná o činnost, na kterou je uvalen takto vysoký poplatek, i přesto je to činnost pro její provozovatele velmi výnosná.

Nejvýnosnějším poplatkem je však poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, respektive popla-

tek za komunální odpad. Ve všech případech, jak uvádí následující tabulka, se jednoznačně jedná o nejvýnosnější poplatek, který je vybírán.

Tabulka 20: Analýza výnosů z poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů ve vybraných obcích (v Kč, pokud není uvedeno jinak)

Položka	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
1337	10 124 960	2 440 360	2 390 670	2 950 850	325 280
Na 1 obyvatele	452,53	410,70	486,60	467,72	349,76
3722	11 438 080	3 468 330	3 097 660	4 143 660	446 340
Na 1 obyvatele	511,22	583,70	630,50	656,79	479,94
% pokrytí výdajů výnosy z poplatku	88,52%	70,36%	77,18%	71,21%	72,88%

Zdroj: ARIS, vlastní výpočty

Jak je patrné, že tento poplatek je skutečně největším, který do obecního rozpočtu přichází. Ale je tomu tak hlavně v případě těchto obcí. Obce, které jsou turisticky zajímavější a které žijí hlavně z cestovního ruchu, mají těžiště výnosů z poplatku jinde, a to hlavně u poplatku za lázeňský a rekreační pobyt, poplatku ze vstupného a poplatku za užití veřejného prostranství, případně i z poplatku za ubytovací kapacitu. Obce okresu Vyškov však těží hlavně z poplatků za komunální odpad. V podstatě pouze městu Vyškov se však daří pokrýt náklady na svoz odpadu z tohoto poplatku, respektive pokrývá téměř 90% nákladů, ostatní obce pokrývají pouze mezi 70-80%, spíše však okolo 70%. Překvapující je hlavně zjištění, že nejméně výnosný je poplatek za komunální odpad ve Slavkově u Brna, respektive nikoli nejméně výnosný, ale v porovnání s ostatními obcemi pokrývá nejmenší část nákladů. Z tohoto pohledu by se tedy dalo říct, že je vhodnější, aby obec zaváděla poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, neboť je výnosnější, což může být dáno hlavně tím, že je v podstatě na obci, kolik kontejnerů umístí, ale každý, kdo k nim má přístup musí odpad platit. V obci, kde je zaveden poplatek za komunální odpad, jako je tomu ve Slavkově u Brna, si může družstvo, případně majitelé bytů rozhodnout, kolik kontejnerů chtějí, čímž se do jisté míry snižuje možný výnos z tohoto poplatku. I přesto, že se tento poplatek jeví jako spravedlivější, každý platí za to, co skutečně vyhodí, respektive kolik využívá kontejnerů,

nezdá se pak tolik efektivním jako poplatek druhý, který sice určuje jednotnou sazbu pro všechny, i když mají méně odpadu, ale jeho výnos je pak poměrně vysoký.

3.3 Závěrečné shrnutí

V závěrečné shrnutí je hlavní porovnání jednotlivých výší poplatku a jejich smyslnosti pro rozpočet obcí. První tabulka znázorňuje výše výnosů z jednotlivých poplatků a hlavně celkové výnosy, které obec z poplatků má:

Tabulka 21: Celkové výnosy z místních poplatků ve vybraných obcích (v Kč)

Druh poplatku	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
1341	709850	108050	70770	104490	13950
1343	725300	81240	14200	38910	4280
1344	63890	15670	390	27500	0
1346	30140	0	0	0	0
1347	3199290	787240	198690	872630	40000
1337	10124960	2440360	2390670	2950850	325280
Celkový výnos	14853430	3432560	2674720	3994380	383510

Zdroj: ARIS, vlastní výpočty

Z tohoto porovnání je jednoznačně patrné, že celkový výnos se odvíjí od počtu obyvatel a je závislý hlavně na výnosech z poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, což bude patrnější z následující tabulky:

Tabulka 22: Procentní podíl jednotlivých místních poplatků na celkovém výnosu

Druh poplatku	Vyškov	Slavkov	Rousínov	Bučovice	Brankovice
1341	4,78%	3,15%	2,65%	2,62%	3,64%
1343	4,88%	2,37%	0,53%	0,97%	1,12%
1344	0,43%	0,46%	0,01%	0,69%	0,00%
1346	0,20%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
1347	21,54%	22,93%	7,43%	21,85%	10,43%
1337	68,17%	71,09%	89,38%	73,88%	84,82%

Zdroj: vlastní výpočty

Procenta v každém sloupci dávají dohromady 100%, takže je patrné, jak se na celkovém výnosu podílejí jednotlivé poplatky. Z tohoto srovnání je jasné patrné, že obce, pokud se poplatků týče, tak maximum získávají z již zmiňovaného poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který tvoří minimálně 68% jejich celkových výnosů. Na druhém místě jsou poplatky za provozovaný výherní hrací přístroj a zbytek poplatků tvoří minimální, maximálně zhruba 10% část v případě Vyškova, jinak pouze 5% na celkovém výnosu v ostatních obcích. Z tohoto jednoznačně vyplývá, že tyto poplatky (ze psů, ze vstupného, za užívání veřejného prostranství, za povolení ke vjezdu) postrádají svou rozpočtovou funkci a v případě obcí okresu Vyškov se jedná spíše o poplatky nadbytečné, které v mnohém nemají ani funkci regulační. Zvláště nejasný je v tomto ohledu poplatek ze psů, neboť zde lze těžko předpokládat, že výše poplatku povede zájemce o psa k tomu, že si jej nekoupí. Poplatek ze vstupného je v současné době spíše omezením, než jakýmkoli regulačním či rozpočtovým nástrojem. U poplatku za povolení k vjezdu lze stále chápat jeho regulační, rozhodně však nelze mluvit o funkci rozpočtové. Poplatek za užívání veřejného prostranství je pak pouze k pokrytí určitých nákladů, které mohou s tímto povolením k užívání vzniknout.

ZÁVĚR

Samosprávní funkce, které centrální vláda přidělí jednotlivým nižším úrovním vlády, záleží v podstatě pouze na ní, na tom, jaký vytvoří legislativní rámec pro toto zmocnění. Přesto je toto určení samosprávných funkcí naprosto nezbytné, pokud chce současný stát fungovat na kvalitních demokratických principech. Centrální plánování je přežitkem, který Česká republika odmítá, a tak je důležité najít správnou cestu, přizpůsobit si západní podoby decentralismu na naše podmínky na náš systém.

Domnívám se, že jedním ze základních prvků samosprávy jsou místní poplatky, které mají obcím přinášet určité finanční částky do jejího rozpočtu. Jak však bylo naznačeno, místní poplatky rozhodně netvoří hlavní část příjmů, které obec získává. Místní poplatky tvoří pouze 1% celkových příjmů obcí, pokud jde o průměrná čísla za celou Českou republiku. Velký je podíl dotačních příjmů, což je dle názoru autora určitý problém, s kterým by se měla česká územní samospráva vyrovnat.

Místní poplatky se pak mohou jevit jako určitou možností příjmu, který je možné do jisté míry navýšit. Hlavním příjmem obecních rozpočtů jsou daňové příjmy, tedy příjmy z daní, jež jsou rozpočtově určeny obcím. Z těchto daňových příjmů, jejichž součástí jsou i místní poplatky, by se měly v budoucnu stát hlavní příjmy obcí, s co největším omezením dotací, hlavně těch neúčelových, respektive neinvestičních, určených na běžnou spotřebu, na běžné výdaje.

Z tohoto pohledu by se měly místní poplatky stát takovými příjmy, které pokryjí výdaje, jež jsou s nimi spojeny. Vzhledem k tomu, že hlavní výnos z poplatků u analyzovaných obcí plyne z poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který však ani v jednom případě nepokrývá celkové náklady na komunální odpad. V tomto ohledu by bylo lépe, aby byl změněn zákon o místních poplatcích, a to právě v rámci tohoto poplatku, kdyby bylo možné zavést vyšší maximální částku, kterou může obec na poplatek vybrat. A to tak, aby byly pokryty náklady na zpracování odpadu. Mohla by se tak zrušit částka, která je první částí tohoto poplatku, tedy ta v maximální výši 250 Kč. Druhá část, tedy ta, která skutečně jde na pokrytí nákladů na komunální odpad, by mohla být navýšena na vyšší částku, a to například 750 Kč na rok. Celková částka na tomto poplatku by pak byla těchto 750 Kč. Případně by mohlo být zákonem stanoveno, že obec může stanovit vyšší poplatek ve výši, aby byly pokryty celkové náklady na komunální odpad. Osoby jsou z tohoto poplatku v podstatě nevylouče-

ny, a tak je možné navýšit poplatek v podstatě bez toho, aby došlo k tomu, že se osoby budou stěhovat, případně nebudou chtít poplatek platit. Vybírání poplatku se pak zdá částečně nesmyslné, když jim nejsou pokryty náklady, které jsou s danou činností spojeny.

V rámci obcí, které byly analyzovány, se ukazuje, že mnohé poplatky vůbec neplní svoji rozpočtovou funkci. Pokud se jedná o poplatky, jako jsou poplatek ze vstupného, za ubytovací kapacitu, za lázeňský nebo rekreační pobyt, jsou tyto určeny spíše pro obce, které jsou turisticky zajímavé a žijí z cestovního ruchu. Z tohoto pohledu jsou pak obce jako Vyškov, Slavkov u Brna, Rousínov, Bučovice nebo Brankovice poměrně znevýhodněny a pokud zůstává poplatkům nějaká funkce, tak pouze regulační, i když v tomto případě spíše funkci snižující případné příjmy obce, respektive jejich obyvatel. Pokud má obec například zaveden poplatek ze vstupného, může to odradit případné provozovatele různých akcí, kteří si raději vyberou jinou oblast, kde se bude jejich akce konat. Tím v podstatě strádají i místní obchodníci v daných obcích, neboť akce mohou přitáhnout širší populaci i z jiných oblast, která pak může nakupovat v místních obchodech. Obce by si tedy rozhodně měly zamyslet, zda jim některé poplatky nejsou spíše na obtíž a nesnižují jejich případné zisky, či nedělají z obce méně konkurenčně schopný subjekt.

Zákon o místních poplatcích by nebylo potřeba měnit příliš, ale pokud mají poplatky dále plnit svou rozpočtovou povinnost, a to nikoli pouze v turisticky oblíbených oblastech, bylo by lépe stanovit takové místní poplatky, které přinesou určitou poměrnou částku i do oblastí, které nejsou natolik turisticky zajímavé. Z tohoto pohledu by bylo dobré zavést takový systém poplatků, který bude spravedlivě rozdělovat finanční prostředky pro všechny obce, nikoli pouze pro ty navštěvované. Pokud však mají poplatky sloužit hlavně jako regulační nástroj, neměly by naopak zabraňovat tomu, aby se obec stala turisticky zajímavou. Místní poplatky mohou odrazovat poskytovatele služeb a provozovatele různých akcí a atrakcí, což samo o sobě může vést k tomu, že se obce stanou nezajímavými. Poplatky by tedy měly být stanoveny v obcích, pokud to samo o sobě má smysl. Obec sama, už jen proto, že je to v její samosprávné funkci, by si měla pro svou působnost vybrat pouze takové poplatky, které mohou něco přinést a nejsou příliš omezující. Takovým poplatkem jsou poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek ze psů, i když jeho efektivnost je problémová, poplatek za povolení ke vjezdu a samozřejmě poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Dle mého názoru tyto poplatky plní jak své rozpočtové, tak regulační funkce, i když většinou ne obě najednou.

Místní poplatky se tak podle mého mínění stávají něčím, co je na jednu stranu přínosné, ale na stranu druhou problémové. Pokud je poplatek zaveden tak, že není administrativně náročný, myslím, že je jeho ustanovení obecně závaznou vyhláškou naprosto správné a obec z něj může těžit, musí však uvážit, jak velký příjem bude z poplatku plynout a jestli má skutečně i svou regulační funkci, případně nějakou další funkci, kterou má poplatek zastávat. Dle mého názoru je však naprosto bezpředmětné, aby obec zřizovala vyhláškou takový poplatek, který neplní rozpočtovou funkci, naopak je spíše zátěží pro administrativu a v konečném důsledku nemusí plnit ani regulační funkci. Obecně tedy považuji poplatky za spravedlivý příjem obce, musí však mít jeho zavedení smysl a příjmy z něj plynoucí mohou pomoci rozvoji obce, případně poskytnutí lepšího životního prostředí v dané obci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ARISweb – *Prezentace údajů ÚSC : Seznam obcí okresu Vyškov* [online]. [cit. 10. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusc/seznam.pl?nuts=CZ0646>>.
- [2] *Brankovice* [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-939.htm>>.
- [3] *Bučovice* [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-1516.htm>>.
- [4] ČERNOHORSKÝ, J. *Příručka člena zastupitelstva po volbách 2006*. 1. vyd. Praha : Svaz měst a obcí České republiky, 2006.
- [5] JÍLEK, M. *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1. vyd. Praha : ASPI – Wolters Kluwer, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7357-355-3.
- [6] JIRÁSKOVÁ, Z. ŠNEBERKOVÁ, A. *Vzorová obecně závazná vyhláška o místních poplatcích po novele zákona*. Hradec Králové : E.I.A. – Ekonomická a informační agentura, 2003. ISBN 80-85490-84-6.
- [7] KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN – 80-7179-794-4.
- [8] KAMENÍČKOVÁ, V., PIROHANIČ, O. *Porovnání příjmů obcí podle velikostních skupin* [online]. [cit. 18. července 2009]. Dostupné z WWW: <<http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6370456>>.
- [9] KINDL, M., TELECKÝ, D., VÁLKOVÁ, H. *Zákon o správě daní a poplatků : komentář*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-651-4.
- [10] *Klasifikace CZ-NUTS* [online] z 15. 11. 2007. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_cz_nuts_nuts_208>.
- [11] KYPETOVÁ, J. *Poplatek ze psů na mnoho způsobů. Obecní finance* [online] z 13. 3. 2008 [cit. 20. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.obecnifinance.cz/clanek/poplatek-ze-psu-na-mnoho-zpusobu>>.
- [12] MADAR, Z. a kol. *Slovník českého práva P-Z*. 2. rozšířené a podstatně přepracované vyd. podle stavu k 1. 1. 1999. Praha : Linde, 1999. 1781 s. ISBN 80-7201-150-2.
- [13] *Nález Ústavního soudu č. 1/2005 Sb. ze dne 14. 6. 2005*.

- [14] Nález Ústavního soudu č. 14/1995 Sb. ze dne 25. 10. 1995.
- [15] Nález Ústavního soudu č. 14/2000 Sb. ze dne 10. 1. 2001.
- [16] Nález Ústavního soudu č. 16/2002 Sb. ze dne 10. 12. 2002.
- [17] Nález Ústavního soudu č. 20/1993 Sb. ze dne 14. 6. 1994.
- [18] Nález Ústavního soudu č. 20/2001 Sb. ze dne 20. 11. 2001.
- [19] Nález Ústavního soudu č. 21/2002 Sb. ze dne 22. 3. 2005.
- [20] Nález Ústavního soudu č. 23/2000 Sb. ze dne 11. 7. 2001.
- [21] Nález Ústavního soudu č. 24/2006 Sb. ze dne 10. 10. 2006.
- [22] Nález Ústavního soudu č. 27/1994 Sb. ze dne 24. 1. 1995.
- [23] Nález Ústavního soudu č. 28/1994 Sb. ze dne 17. 1. 1995.
- [24] Nález Ústavního soudu č. 39/1993 Sb. ze dne 26. 4. 1994.
- [25] Nejvyšší správní soud ČSR Bohuslav A 12501/36 (14646/36) ze dne 17. 9. 1936.
- [26] *Obce s rozšířenou působností v České republice (mimo Prahu)* [online]. [cit. 15. července 2009]. Dostupné z WWW: <<http://web.mvcr.cz/adresa/rozsobce/index.html>>.
- [27] PAŘÍZKOVÁ, I. *Finanční právo : Finance územní samosprávy : multimediální učební text*. Brno : Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3601-X.
- [28] PELC, V. *Místní poplatky : úplné znění zákona o místních poplatcích s vysvětlivkami podle stavu k 1. 1. 2004*. Praha : Linde Praha, 2004. ISBN 80-7201-439-0.
- [29] *Rousínov* [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-14192.htm>>.
- [30] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 178/99 ze dne 3. 5. 2000.
- [31] *Slavkov u Brna* [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-15030.htm>>.
- [32] ŠROMOVÁ, E. *Abeceda pro starosty, zastupitele a úředníky. Moderní obec* [online] ze 4. 1. 2007. [cit. 20. července 2009]. Dostupný z WWW: <http://moderniobec.ihned.cz/c4-10012760-20082190-C00000_d-abeceda-pro-starosty-zastupitele-a-uredniky>.
- [33] Usnesení Ústavního soudu I. 249/1999 Sb. ze dne 7. 9. 1999.
- [34] Usnesení Ústavního soudu I. 249/1999 Sb. ze dne 7. 9. 1999.

- [35] VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém 2008*. 9. aktualizované vyd. Praha : 1. VOX, 2008. ISBN 978-80-86324-72-2.
- [36] Vyhláška č. 279/1997 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997Sb., o oceňování majetku.
- [37] Vyhláška města Bučovice č. 1/2003, o místních poplatcích.
- [38] Vyhláška města Bučovice č. 1/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.
- [39] Vyhláška města Bučovice č. 5/2007, kterou se mění vyhláška č. 1/2003.
- [40] Vyhláška města Rousínov č. 3/2008, o shromažďování, sběru, přepravě, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.
- [41] Vyhláška města Rousínov č. 6/2003, o místních poplatcích.
- [42] Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o místních poplatcích ve znění vyhlášek 44/2002 a 5/2003.
- [43] Vyhláška města Slavkov u Brna č. 38/2002, o poplatku za komunální odpad, Čl. 2, a vyhláška č. 2/2008, o změně obecně závazné vyhlášky č. 2/2007, kterou se stanovuje poplatek za komunální odpad ve znění vyhlášky č. 8/2007.
- [44] Vyhláška města Slavkov u Brna č. 44/2002, o poplatku ze psů.
- [45] Vyhláška města Vyškov č. 4/2008, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.
- [46] Vyhláška města Vyškov č. 7/2003, o místních poplatcích.
- [47] Vyhláška města Vyškov č. 8/2003, o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj.
- [48] Vyhláška obce Brankovice č. 1/2006, o místním poplatku ze psů.
- [49] Vyhláška obce Brankovice č. 2/2006, o místním poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj.
- [50] Vyhláška obce Brankovice č. 3/2006, o místním poplatku za užívání veřejného prostranství.
- [51] Vyhláška obce Brankovice č. 4/2006, o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.
- [52] *Vyškov* [online] ze 7. 8. 2009. [cit. 7. srpna 2009]. Dostupný z WWW: <<http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-18857.htm>>.

- [53] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [54] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.
- [55] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [56] Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.
- [57] Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.
- [58] Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.
- [59] Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.
- [60] Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.
- [61] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.
- [62] Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.
- [63] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- [64] Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.
- [65] Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. (Původní zákon)
- [66] Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- [67] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- [68] Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [69] Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- [70] Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [71] Zákon ČNR č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994 Sb.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ARIS	Automatizovaný rozpočtový informační systém.
č.	Číslo.
Čl.	Článek.
ČR	Česká republika.
ČSR	Československá republika.
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
DPPO	Daň z příjmu právnických osob.
LAU	Místní samosprávné jednotky (z angl. <i>Local Administrative Units</i>).
MěÚ	Městský úřad.
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky.
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek (z fran. <i>Nomenclature des Unites Territoriales Statistique</i>).
odst.	Odstavec.
písm.	Písmeno.
Pl. ÚS	Plénum Ústavního soudu.
Sb.	Sbírka.
sp. zn.	Spisová značka.
TP	Těžké postižení.
ÚS	Ústavní soud.
ZTP	Zvlášť těžké postižení.
ZTP/P	Zvlášť tělesně postižený s průvodcem.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Struktura příjmů obcí bez Prahy (průměrné hodnoty přepočtené na obyvatele za období 2004-2007)	30
Tabulka 2: Změny v zákoně o místních poplatcích vlivem zákona č. 229/2003 Sb.....	51
Tabulka 3: Statistické údaje města Vyškov	53
Tabulka 4: Místní poplatek ze psů na kalendářní rok v obci Vyškov dle vyhlášky č. 7/2003	55
Tabulka 5: Statistické údaje města Slavkov u Brna.....	59
Tabulka 6: Statistické údaje města Rousínov	63
Tabulka 7: Statistické údaje města Bučovice.....	67
Tabulka 8: Sazby poplatku za užívání veřejného prostranství v obci Bučovice.....	69
Tabulka 9: Statistické údaje obce Brankovice	72
Tabulka 10: Shrnutí poplatků ve vybraných obcích okresu Vyškov	74
Tabulka 11: Porovnání sazeb jednotlivých poplatků u vybraných obcí.....	76
Tabulka 12: Podrobnější rozbor poplatku ze psů u vybraných obcí okresu Vyškov	77
Tabulka 13: Porovnání poplatku za trvalé vyhrazení parkovacího místa	79
Tabulka 14: Porovnání rozlohy a počtu obyvatel vybraných obcí.....	81
Tabulka 15: Analýza výnosů z poplatku ze psů ve vybraných obcích (v Kč)	82
Tabulka 16: Analýza výnosů z poplatku za užívání veřejných prostranství ve vybraných obcích (v Kč)	82
Tabulka 17: Analýza výnosů z poplatku ze vstupného ve vybraných obcích (v Kč).....	83
Tabulka 18: Analýza výnosů z poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst ve vybraných obcích (v Kč).....	83
Tabulka 19: Analýza výnosů z poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj ve vybraných obcích (v Kč)	84
Tabulka 20: Analýza výnosů z poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů ve vybraných obcích (v Kč, pokud není uvedeno jinak).....	85
Tabulka 21: Celkové výnosy z místních poplatků ve vybraných obcích (v Kč).....	86
Tabulka 22: Procentní podíl jednotlivých místních poplatků na celkovém výnosu	86